

AKTUALNO ↙

Vojaški helikopterji rešujejo življenja

VIDELI SMO ↘

Med počitnicami
na vojaških taborih

Marko Pišlar

USPEŠNI NA OLIMPIJADI V TOKIU

Japonska prestolnica Tokio je bila letos prizorišče največjega športnega dogodka na svetu, olimpijskih iger. Po običajnem štiriletnem ciklusu bi morale potekati že lani, vendar so bile zaradi pandemije covid-19 prestavljene za eno leto. Igre so poleg strogih ukrepov organizatorjev za zavezitev širjenja pandemije zaznamovale tudi prazne tribune za občinstvo. Kljub temu pa tekmovanja in doseženi rezultati športnikov niso bili nič slabši. Na olimpijadi je med več kot 11.000 športnikov iz 206 držav nastopilo tudi 54 slovenskih športnikov, izmed teh jih je 18 zaposlenih v Slovenski vojski, prav tako trije trenerji. Vrhunski športniki, pripadniki Slovenske vojske, so dosegli odlične rezultate. Najboljša med njimi je bila športna plezalka Janja Garnbret, ki je postala olimpijska prvakinja v novi olimpijski disciplini, kombinaciji športnega plezanja. Olimpijsko zlato si je priboril tudi kanuist na divjih vodah Benjamin Savšek. Za njegov uspeh ima velike zasluge tudi Jože Vidmar, ki je kot trener zaposlen v Športni enoti Slovenske vojske. Peto mesto so po finalnih obračunih dosegli atleta Tina Šutej in Kristjan Čeh ter jadralci Tina Mrak in Veronika Macarol. Atletinja Maruša Mišmaš Zrimšek je osvojila šesto mesto. Skupno je bil to do zdaj najboljši slovenski nastop na poletnih olimpijskih igrah, na katerih so naši športniki sodelovali že osmič, odkar je Slovenija postala samostojna država.

8 PONOSNI DEDIČI VOJSKE, KI JE V VOJNI OBRANILA SAMOSTOJNOST

Poveljniki kontingentov
SV z misij poročali
predsedniku Pahorju

20 HELIKOPTERSKE POSADKE NA VAJI NA PORTUGALSKEM

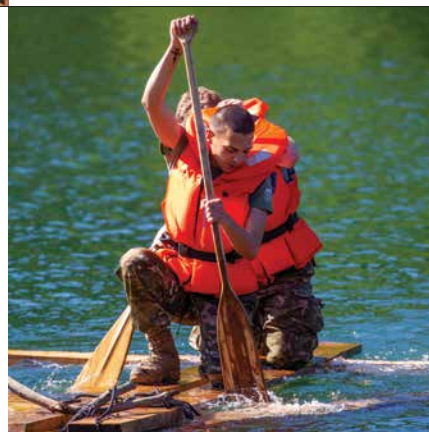
Med 600 sodelujočimi
tudi 26 pripadnikov SV
in helikopter Cougar

42[↑] PRAZNOVALI 19 LET

V kranjski vojašnici
slovesnost ob dnevu
Logistične brigade

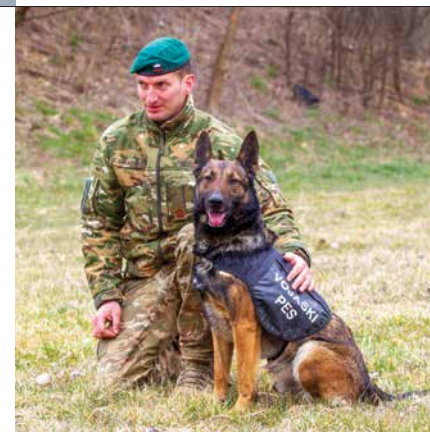
12[↘] POLETNI TABOR MORS IN MLADI

Dijaki med počitnicami
spoznavali vojaški
način življenja

23[↘] ČASTNO IN PREDANO - ŽE 30 LET

Tri desetletja od oblikovanja
prve enote vojaške policije
v Sloveniji

44[↘] PREVERILI UKREPANJE OB LETALSKI NESREČI

Na Brniku organizirali vajo
Zlomljeno krilo 2021

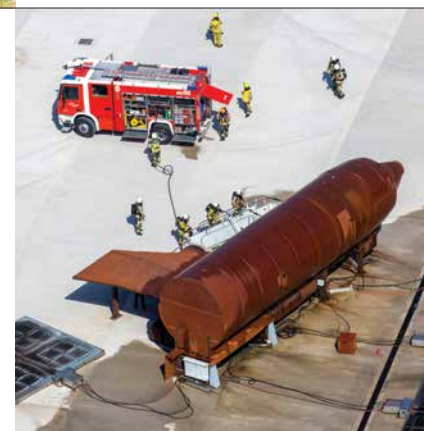
18 SKUPNO USPOSABLJANJE ZA LAŽJE DELOVANJE

Pripadniki Enot laboratorijev
za JRKBO na urjenju
s pripadniki VUNUS

32 CELOVITA PRENOVA LETALA TURBOLET L-410

Z obnovo podaljšali
operativnost vojaškega
transportnega letala

VOJAŠKI HELIKOPTERJI NEPOGREŠLJIVI PRI GORSKEM REŠEVANJU

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

Poleti se obisk slovenskih gora poveča, zato je tudi nesreč več. Gorski reševalci se odzovejo na vsak klic na pomoč, najpogosteje pa v gorah in na težko dostopnih terenih rešujejo poškodovane ali nenadno obolele. Pri gorskem reševanju je pomoč helikopterja nepogrešljiva, saj se nesreče pogosto zgodijo na zahtevnih terenih, pomoč po zraku pa je bistveno hitrejša.

Helikopterska enota Slovenske vojske opravlja vojaške naloge ter sodeluje v sistemu zaščite in reševanja s prevozi inkubatorjev, helikoptersko nujno medicinsko pomočjo, gašenjem ter gorskim reševanjem. To je zadnja leta v porastu, tudi letošnja sezona je bila do sredine avgusta rekordna, saj so na pomoč v gore odleteli kar 115-krat, pri tem pa opravili 135 ur naleta ter prepeljali 124 ponesrečenec. Organiziranost dežurnih helikopterskih posadk je opisal namestnik poveljnika 151. helikopterske eskadrilje 15. polka vojaškega letalstva major Miha Vencelj: »Slovenska vojska deluje iz dveh letalskih baz, z Brnika in iz Maribora, pri čemer iz Maribora opravljamo le helikoptersko nujno medicinsko pomoč. Na Brniku je vse leto v pripravljenosti helikopter za helikoptersko nujno medicinsko pomoč in, če je treba, tudi gorsko reševanje, poleti pa je od petka do nedelje na Brniku poleg tega helikopterja v pripravljenosti še helikopter Bell-412, namenjen le gorskemu reševanju. Še en

major
MIHA VENCELJ

»Na svoji poklicni poti sem opravil že več zahtevnih posredovanj, pri čemer je največji izziv močan veter.«

helikopter je v 120-minutni pripravljenosti v Cerkljah ob Krki in je namenjen posredovanjem po načrtu Vihra ob naravnih in drugih nesrečah. Gorsko reševanje opravljajo tudi policijske helikopterske posadke, ki prevzamejo nekatere termine in tako razbremenijo pripadnike 151. helikopterske eskadrilje.«

ZA GORSKO REŠEVANJE HELIKOPTERJI BELL-412

Helikoptersko gorsko reševanje spada med najzahtevnejše naloge helikopterskih posadk. Dežurstvo na Brniku poteka od osmih zjutraj do osmih zvečer oziroma do konca zadnje akcije. Ponoči je v dvourni pripravljenosti še ena posadka, ki jo lahko aktivirajo. »Ob klicu na pomoč oziroma ob aktivaciji se uskladimo z ekipo in preverimo, kam letimo ter kakšne so vremenske razmere. Zmogljivost helikopterja je namreč odvisna od višine in temperature. Nato odletimo na kraj nesreče. Posadko

Gorsko reševanje spada med najzahtevnejše naloge helikopterskih posadk.

Nepogrešljiv član posadke je tehnik letalec.

sestavljajo pilot, kopilot, gorski reševalec zdravnik in gorski reševalec letalec ter tehnik letalec. V posadki sodeluje tudi policist gorske enote, če to dovoljujejo razmere,« je še pojasnil major Vencelj. Izkušeni pilot Slovenske vojske je povedal, da je na svoji poklicni poti opravil že več zahtevnih posredovanj, pri čemer je največji izziv močan veter. Posebej težko je tudi, če

višji vodnik
GREGOR GLAVAČ

»Ovisno od razmer najprej spustimo zdravnika ali gorskega reševalca, če ne gre za nujno reševanje, včasih tudi policista.«

ponesrečenca poznaš. »Vsak ima za seboj težka reševanja in takrat najbolj pomaga, da se pogovorimo,« je razložil. V 151. helikopterski eskadrilji mora vsak pilot obvladati vse naloge, temu so namenjena tudi njihova usposabljanja. Gorskih reševalnih akcij je vedno več, po navadi pa imajo v hribih največ dela avgusta in septembra. Število nesreč v gorah se je v zadnjih petih letih povečalo za več kot 40 odstotkov.

TEHNIK LETALEC UPRAVLJA VITEL

Nepogrešljiv del helikopterske posadke je tehnik letalec, saj je med njegovimi nalogami poleg priprave in kontrole letalnikov za delovanje tudi vizualno usmerjanje pilota ob stenskem reševanju ter upravljanje elektromotornega vitla. Ob našem obisku je bil dežurni v posadki za helikoptersko gorsko reševanje tehnik letalec višji vodnik Gregor Glavač, ki je konec junija naredil izpit za uporabo vitla. Kmalu zatem ga je čakala že prva preizkušnja, in to

v Triglavski severni steni. Reševalna akcija alpinista, ki si je poškodoval gleženj, in njegove soplezalke se je začela v zgodnjih jutranjih urah. »Prvič sem bil v tej vlogi in bilo je zelo napeto. Plezalca sta morala zaradi slabega vremena noč preživeti v steni, okoli 4.30 pa smo že bili na Brniku in čakali na ugodne vremenske razmere, da poletimo ponju. Triglavska severna stena je zahteven teren in na koncu se je vse dobro končalo, čeprav se je ob koncu reševanja od stene odkrčila večja skala in za las zgrešila gorskega reševalca,« je nepredvidljivost reševalnih akcij opisal tehnik letalec, ki v zadnjem delu helikopterja skrbi za usmerjanje helikopterja proti steni ter komunikacijo med piloti in reševalci ter upravlja elektromotorni vitel. »Vitel je namenjen dviganju in spuščanju ljudi ter opreme. Na točki reševanja vzpostavim komunikacijo s pilotom in povem, da bom pripravil vitel za spust. Reševalec je v helikopterju najprej vpet v vrveno ograjo. Vitel ima 72 metrov dolgo jeklenico, ki ima na koncu nosilno kljuko z vgrajeno vrtljivo vponko. Vanjo se reševalec pripne in nato ga spustim do ponesrečenca. Odvisno od razmer najprej spustimo zdravnika

TOMAŽ STRUPI

»Najbolj smo veseli, ko je reševanje uspešno in lahko ljudem pomagamo, žal pa velikokrat ne moremo nič.«

ali gorskega reševalca, če ne gre za nujno reševanje, včasih tudi policista. Ko gorski reševalec oskrbi ponesrečenega, se odpne iz svojega varovalnega sistema v steni, letalec tehnik ga nato najprej dvigne le en meter, da se prepriča, ali se ni kje kaj zataknilo, nato pa poškodovanca in reševalca čim prej dvigne v helikopter,« je pojasnil višji vodnik Glavač.

GORSKO REŠEVANJE ZAHTEVA IZKUŠNJE IN VELIKO ZNANJA

Inštruktor gorskega in letalskega reševanja Gorske reševalne zveze Slovenije ter gorski reševalec iz Gorske reševalne službe Kranj Tomaž Strupi se je z alpinizmom začel ukvarjati že pri 18 letih. Po nekaj letih izkušenj se je odločil, da se usposobi za gorsko reševanje. Da postaneš gorski reševalec, moraš najprej pridobiti veliko alpinističnih izkušenj in se kar nekaj časa dodatno usposablja. Dve leti si nato pripravnik v Gorski reševalni službi, in šele ko narediš izpit, postaneš gorski reševalec. Sledi še usvajanje specialističnega znanja, kot je tudi helikoptersko reševanje, za kar te morajo predlagati kolegi v lokalnem društvu, je opisal. Gorsko reševanje

je zanj način življenja. V Sloveniji je 17 društev oziroma reševalnih postaj in kvota za reševalca letalca je postavljena glede na območje reševanja oziroma območja, kjer se zgodi največ nesreč. »Moja pot do reševalca letalca se je žal začela po tragični nesreči na Okrešlju leta 1997, v kateri je življenje izgubil tudi reševalec letalec z naše postaje, dva pa sta takrat prenehala reševati. Na naši postaji so zato potrebovali nove letalce in izbrali so mene. Leta 1998 sem se začel usposablja, od leta 2000 pa opravljam samostojno helikoptersko reševanje.« Pri helikopterskem reševanju je izobraževanje razdeljeno na module. »Poznamo module A, A1, B, C in C1. Določeni modul nam pove, kakšna znanja ima nekdo in kakšno vlogo pri delovanju v helikopterju. Ne le gorski reševalci, temveč tudi drugi pripadniki sil zaščite in reševanja, na primer jamarji, gasilci ter vodniki reševalnih psov, imajo možnost opravljati te module. Modul A je najosnovnejši modul s postopki za vkrcavanje v helikopter in izkrcavanje iz njega. Modul A1 je namenjen vodnikom reševalnih psov in zdravstvenemu osebju, ki izvaja helikoptersko nujno medicinsko pomoč, v njegovem okviru pa se usposobijo še za vstop in izstop z vitlom skupaj z opremo oziroma psom. Modul C morajo imeti gorski reševalci letalci in obsega vse vidike samostojnega helikopterskega reševanja: pripenjanje in odpenjanje z jeklenice vitla, stensko reševanje, rezanje vrvi itn. Inštruktorji pa morajo opraviti izobraževanje po modulu C1,« je opisal Strupi. Zdaj ima 62 gorskih reševalcev opravljen modul C, izmed teh je 17 zdravnikov. Pri gorskem reševanju so namreč vsi zdravniki tudi gorski reševalci. Modul A1 ima 13 reševalcev, ki sodelujejo pri helikopterski nujni medicinski pomoči, 19 pa še vodnikov reševalnih psov. Licence za modul A1 se obnavljajo na tri leta, gorski reševalci letalci pa imajo usposabljanja za modul C pozimi in pred poletno sezono.

GORSKI REŠEVALCI NA VEČ AKCIJ V ENEM DNEVU

Najzahtevnejše je reševanje na previsnih stenah, med katerim se mora

gorski reševalec letalec v steno ujeti oziroma se do ponesrečenca potegniti s teleskopsko palico, pred dvigom ponesrečenca v helikopter pa mora prerezati njegovi vrvi. To je treba narediti hitro in pazljivo, saj je takrat v ponesrečenca oziroma steno vpet tudi helikopter. »Zelo pomembna je komunikacija z ekipo, zato se najtežji postopki izvajajo striktno z radijsko zvezo,« je pojasnil. Ponesrečeni alpinisti imajo že svoje plezalne pasove, kamor jih lahko vpenjajo, za tiste, ki jih nimajo, pa glede na vrsto reševanja oziroma poškodbe uporabijo trikotne sedeže ali helikoptersko vrečo oziroma gorska nosila. Prav nesreča na Okrešlju, v kateri ni bilo prekinjene povezave med helikopterjem in sidriščem v steni, je bila glavni vzrok za nekatere spremembe postopkov, med drugim tudi za to, da pri dvigu jeklenice z vitlom tehnik letalec ponesrečenca in reševalca najprej dvigne le en meter. Tako preveri, da se ni kje kaj zataknilo. Šele nato sledi dvig v helikopter. Pri reševanju so tudi gorski reševalci izpostavljeni številnim nevarnostim, vendar se poskušajo posvetiti samo pravilnemu izvajanju postopkov, pri njihovem delu pa ne sme biti rutine. »Vsako reševanje je edinstveno. Težko je reči, da dobiš trdo kožo, saj se te akcije dotaknejo. Najbolj smo veseli, ko je reševanje uspešno in lahko ljudem pomagamo, žal pa velikokrat ne moremo nič. Takrat nam je posebej hudo,« je povedal izkušeni gorski reševalec. Ob tem je poudaril, da so imeli nekoč gorski reševalci povprečno po dve nesreči med dežurstvom, zdaj jih imajo lahko tudi več kot sedem, kar je zanje naporno, sploh če gre za zahtevna stenska reševanja. Tako je bilo tudi eno izmed njegovih zahtevnejših dežurstev, ko je imel v enem dnevu pet reševalnih akcij. Pri eni ga je začelo na jeklenici močno vrteti in dobil je dvojni vid. Takoj zatem je sledilo še stensko reševanje, med katerim se je moral zelo zbrati, da je lahko suvereno pomagal. Za konec je dodal še, naj se v gore odpravimo le primerno pripravljene in opremljene. »Nesreč ne moremo preprečiti, lahko pa poskrbimo za preventivo. Gorski reševalci svetujemo, naj si ljudje poiščejo organizacije, v katerih se bodo usposobili za gibanje po visokogorju in tako zmanjšali možnosti za nesreče,« je pogovor sklenil Tomaž Strupi.

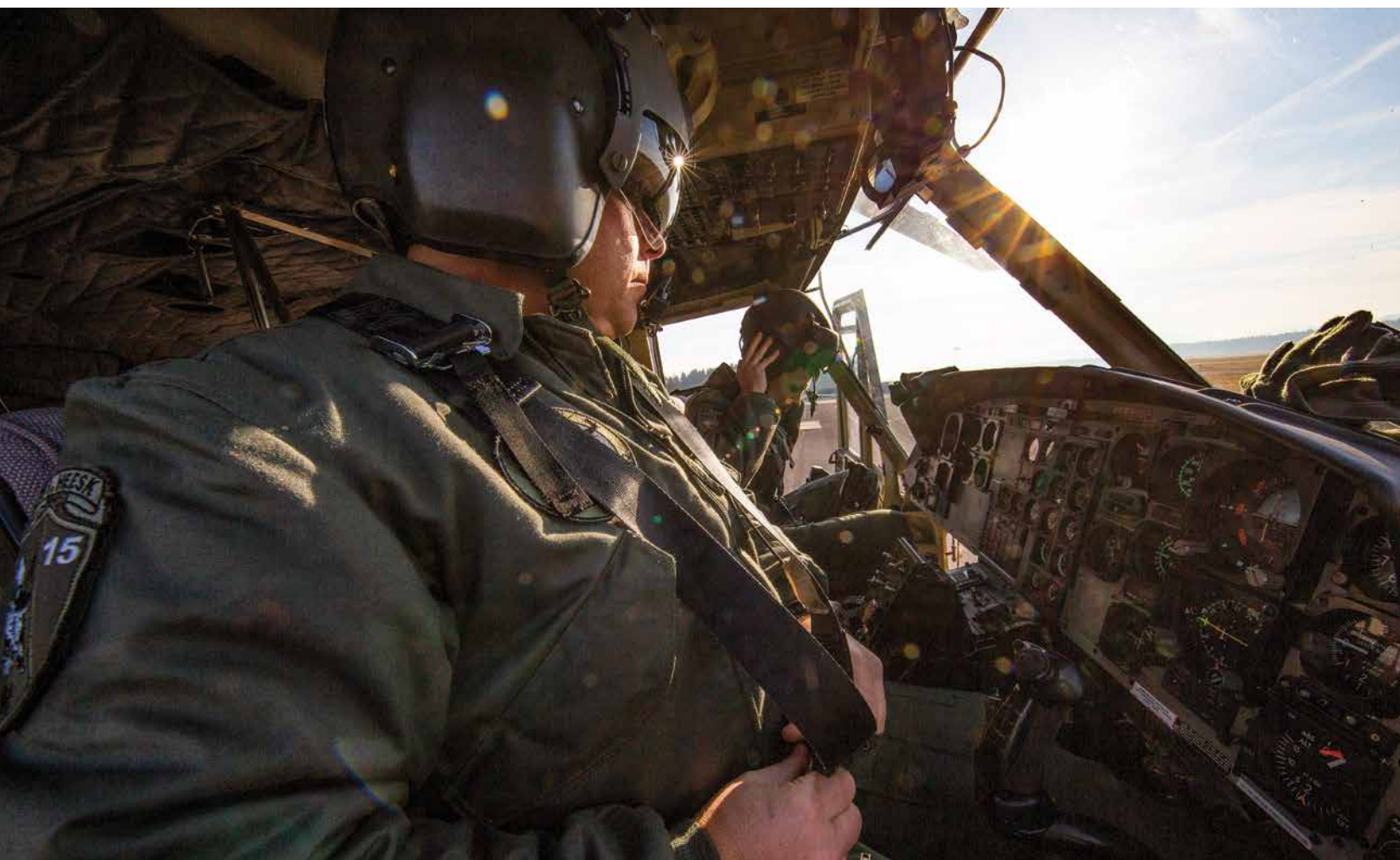

FOTO Marko Pišar

Dežurno posadko sestavljajo pilot, kopilot, tehnik letalec, gorski reševalec zdravnik, gorski reševalec letalec in policist gorske enote.

Helikopter SV je v 15-minutni pripravljenosti za posredovanje.

PONOSNI DEDIČI VOJSKE, KI JE V VOJNI OBRANILA SAMOSTOJNOST

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Pripadniki Slovenske vojske, ki delujejo v mednarodnih operacijah in na misijah v tujini, so v četrtek, 24. junija, po videokonferenci pred dnem državnosti tradicionalno poročali predsedniku Republike Slovenije in vrhovnemu poveljniku obrambnih sil Borutu Pahorju. Videokonferenca sta se udeležila tudi minister za obrambo mag. Matej Tonin in namestnik načelnika Generalštaba Slovenske vojske brigadir Roman Urbanč.

Minister Tonin se je v uvodu zahvalil vsem pripadnikom in izrazil podporo ter skrb za njihovo nadaljnje delo v tujini. To se kaže zlasti v prizadevanjih za posodobitev Slovenske vojske in v pridobivanju novega kadra. Ob tem je izpostavil, da so bili ob pomembni obletnici naše države zagotovljeni stabilni srednjeročni finančni viri, ki bodo omogočali nujno posodobitev Slovenske vojske. Tudi zanimanje mladih za sodelovanje s Slovensko vojsko je v zadnjem obdobju preseglo pričakovanja. Minister je še dodal, da se ob trdni podpori predsednika republike, vlade in državnega zbora Slovenski vojski obetajo boljši časi.

V nadaljevanju videokonference so o nalogah, sestavi kontingentov in razmerah na območjih delovanja poročali poveljniki kontingentov Slovenske vojske s Kosova, iz Bosne in Hercegovine, Iraka, Latvije in Malija. Poveljniki so izpostavili, da so varnostne razmere na vseh območjih delovanja, z izjemo Iraka in Malija, kjer obstaja srednja do visoka stopnja ogroženosti, precej mirne ter stabilne. Slovenski kontingenti povsod opravljajo naloge profesionalno in skladno s svojim poslanstvom ter mednarodnimi pogodbami. Tudi razmere zaradi covida-19 se izboljšujejo, saj v vojaških bazah na misijah v zadnjem obdobju ni bilo primerov novih obolenj ali okužb. Kljub temu morajo še vedno upoštevati preventivne ukrepe, kot so nošenje mask v zaprtih prostorih, razkuževanje rok in ohranjanje zadostne medsebojne varnostne razdalje. Poveljniki slovenskih

Poveljniki kontingentov so poročali o delu in varnostnih razmerah.

kontingentov so ocenili, da so njihovi pripadniki za svoje delo visoko motivirani in se počutijo dobro. Predsednik Pahor je v pozdravnem nagovoru poveljnikom kontingentov Slovenske vojske iskreno čestital za opravljeno delo, rekoč, naj te čestitke sprejmejo kot predstavniki naših pripadnikov, ki na misijah in v operacijah delujejo v dobro miru v mednarodni skupnosti. V nadaljevanju je spomnil na nekatere prelomne dogodke izpred 30 let in pozval pripadnike Slovenske vojske v mednarodnih operacijah in na misijah, naj s posebnim ponosom praznujejo dan državnosti kot ponosni dediči vojske, ki je v osamosvojitveni vojni obranila samostojnost ter neodvisnost Republike Slovenije. Predsednik Pahor je še dodal, da je posebej vesel, saj so bile letos ob predanosti ministra, vlade in razumevanju državnega zbora sprejete pomembne odločitve, ki bodo omogočile, da bodo pripadniki Slovenske vojske lahko opravljali svoje delo primerno opremljeni, ne le na misijah, temveč tudi v pripravah nanje in na drugih nalogah.

Predsednika republike kot vrhovnega poveljnika je ob koncu poročanja zanimalo, kakšno je stanje precepljenosti med pripadniki Slovenske vojske, ki je sicer kar 70-odstotna, v kakšnih varnostnih razmerah delujejo in še posebej, kako je poskrbljeno za njihovo varnost. Zahvalil se je poveljnikom kontingentov za skrb, s katero vodijo svoje enote, in jih zaprosil, naj pripadnikom, ki jim poveljujejo, povejo, da svoje naloge opravljajo pod zastavo in grbom slovenske države ter tako krepijo naš ugled in skrbijo za mir v svetu. Povedal je tudi, da Slovenija ni le enakovredna članica mednarodne skupnosti, temveč tudi država, ki nima sovražnikov in si je v 30 letih svojega obstoja s politiko mirnega reševanja sporov pridobila prijatelje po vsem svetu. K ugledu pa pomembno prispevajo tudi pripadniki Slovenske vojske na misijah.

Z NEMČIJO OKREPILI SODELOVANJE

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

Na povabilo ministra za obrambo Republike Slovenije mag. Mateja Tonina je bila 28. junija na uradnem obisku v Sloveniji ministrica za obrambo Zvezne republike Nemčije Annegret Kramp-Karrenbauer. Srečanje je bilo pomembno tudi zaradi začetka predsedovanja Slovenije Svetu EU.

Nemčija je strateška, politična in najpomembnejša gospodarska partnerica Slovenije. Sodelovanje s to državo je ena izmed prednosti slovenskega dvostranskega sodelovanja na gospodarskem, političnem in drugih področjih. Ministra sta se strinjala, da je sodelovanje na vseh področjih zelo dobro, še zlasti na obrambnem, pri čemer pa je mogoče kaj še izboljšati. Minister Tonin je zato predlagal ustanovitev mešane strokovne skupine, ki bi pregledala dosedanje sodelovanje in prepoznala še druga področja morebitnega sodelovanja na obrambno-vojaškem področju. Ministra sta se dogovorila, da bosta ministrstvu skupino ustanovili v najkrajšem času. Minister Tonin je kot možnost nadaljnjega izboljšanja sodelovanja izpostavil predvsem sodelovanje v mednarodnih operacijah in na misijah, vzpostavitev skupnih sil ter obrambne industrije, skupne vaje in usposabljanja ter vojaško izobraževanje in usposabljanje. Ministra sta se pogovarjala tudi o možnostih okrepitve sodelovanja na misijah, zlasti v Maliju, kjer so se varnostne razmere v zadnjem obdobju precej zaostrele. Ministra sta izmenjala stališča in izkušnje o obrambnih reformah, razvoju zmogljivosti, posodobitvi ter s tem povezanih postopkih nakupa vojaške opreme. Minister Tonin je sogovornico seznanil z lani sprejetim Zakonom o zagotavljanju sredstev za investicije v Slovenski vojski do leta 2026, s katerim bo Slovenija za posodobitev vojske v tem obdobju namenila 780 milijonov evrov. Nemška ministrica je povedala, da tudi v Nemčiji namenjajo za vojsko več sredstev ter da razmišljajo o pripravi podobnega zakona kot v Sloveniji, pri čemer bi si lahko državi izmenjali

izkušnje. V povezavi s tem je minister Tonin nemško kolegico seznanil z odločitvijo vlade o začetku nadaljevanja postopka za sklenitev sporazuma med Vlado Republike Slovenije in Organizacijo za sodelovanje pri skupnem oboroževanju, v okviru katerega bo Slovenija kupila 45 oklepnih kolesnih vozil Boxer 8x8, ki bodo pomemben del zmogljivosti za vzpostavitev srednje bataljonske bojne skupine. Nemška ministrica je bila zadovoljna s to odločitvijo, še zlasti zaradi zagotovitve ministra, da je šlo za strokovno odločitev po preučitvi ponudb in raziskavi trga, saj želi Slovenija kupiti naj sodobnejša vozila na trgu. Minister je poudaril, da si bomo v pogovorih o nakupu vozil prizadevali za čim večjo udeležbo slovenske obrambne industrije. Sogovornika sta veliko pozornosti namenila tudi zagotavljanju kadrovskih virov. Pri tem se namreč obe državi spoprijemata s podobnimi izzivi. Tudi na tem področju bosta državi izmenjali dobre prakse v okviru strokovne skupine.

Pri skupni varnostni in zunanji politiki Evropske unije Slovenija z Nemčijo dejavno sodeluje v okviru tria držav, pri čemer je Slovenija za Nemčijo in Portugalsko 1. julija kot zadnja v triu prevzela nalogo predsedovanja Svetu EU. Minister Tonin je v pogovorih z nemško kolegico podrobneje predstavil prednostne naloge predsedovanja v okviru skupne varnostne in obrambne politike, ki bo osredotočeno na Zahodni Balkan, krepitev partnerstva med EU in Natom, tudi s konceptom Nato 2030, strateški kompas ter energetska učinkovitost obrambnega sistema. Ministra sta še poudarila pomen oblikovanja temeljev strateškega kompasa, ki bo osrednji dokument evropske obrambe politike. Minister Tonin je poudaril, da si bomo med predsedovanjem Svetu EU prizadevali, da bi pripravili osnutek tega dokumenta za poznejšo razpravo med ministri. Po mnenju nemške ministrice mora kompas tudi odgovoriti na vprašanje sodelovanja med EU in Natom.

Minister Tonin je nemško kolegico sprejel z vojaškimi častmi.

PRISEGLI DOMOVINI

BESEDILO IN FOTO Marko Pišlar

S podpisom svečane prisega domovini je 6. avgusta v Vojašnici Janka Premrla - Vojska v Vipavi prvo fazo pettedenskega temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja končalo 160 vojakov, izmed teh 30 vojakinj. Vojaki pripadajo prvi generaciji, ki opravlja usposabljanje po prenovljenem konceptu temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja. Ta predvideva enotno vstopno točko za vse kategorije pripadnikov Slovenske vojske. Postrojitveno mesto je bilo po dolгих letih spet polno.

Usposabljanje po prenovljenem konceptu je 5. julija v treh vojašnicah, in sicer v Vipavi in Murski Soboti ter na Bohinjski Beli, začelo 172 kandidatov, izmed teh 119 vojakov prostovoljcev, pet kandidatov za pripadnike rezervne sestave in 48 kandidatov za poklicne pripadnike Slovenske vojske. Do konca prve faze jih 12 odstopilo, saj so nekateri hitro ugotovili, da jim vojaški način življenja ne ustreza, nekaj odstopov pa je bilo zaradi obnove starih poškodb in iz drugih osebnih razlogov. Poveljnik Veščinskega centra Slovenske vojske podpolkovnik Jurij Raduha je po prisegi izpostavil, da so se skupaj z inštruktorji ves čas prve faze zavedali postopnosti, saj gre za nov program,

zato je bilo prvih pet tednov namenjenih predvsem seznanjanju z osnovnimi vojaškimi veščinami, spoznavanju oborožitve ter postopnemu dvigovanju psihofizične pripravljenosti kandidatov. Že v prvi fazi so kandidati streljali z avtomatsko puško, kar je bil višek usposabljanja in pomembna novost v programu. 16 kandidatov se je zaradi drugih obveznosti in osebnih razlogov odločilo, da bodo po uspešno končani prvi fazi prekinili usposabljanje, vendar lahko v prihodnosti nadaljujejo drugo fazo. Podpolkovnik Raduha je poudaril, da želijo od kandidatov pridobiti tudi čim več povratnih informacij, saj se lahko iz tega vsi skupaj veliko naučijo. Ob tem je še dodal, da je pozitivno presenečen nad fizično pripravljenostjo posameznikov, ki je na visoki ravni. Izvedba usposabljanja je po njegovih besedah zahtevala tudi večji napor inštruktorjev, saj so lahko kandidati poleg vojaških spoznavali tudi dodatne oziroma fakultativne vsebine, v okviru katerih so pridobivali na primer znanje iz prve pomoči in teoretično znanje za vozniški izpit motornih vozil B-kategorije.

Tudi minister za obrambo Tonin je bil po prisegi zadovoljen, saj novi koncept vstopa v Slovensko vojsko čez enotno točko daje dobre rezultate. Izpostavil je, da so vsi sprejeti zakoni v zadnjem letu pripomogli, da se je status vojakov izboljšal in da je posodobitev vojske predvidljiva, zato lahko znotraj vrst Slovenske vojske pričakujejo dobro in zanimivo poklicno pot. Čeprav so letos prejeli že 257 prošenj za zaposlitev, vojakov še vedno primanjkuje, saj bi jih potrebovali kar štirikrat toliko. Minister je pozitivno presenečen nad motiviranostjo in vedoželjnostjo kandidatov, kar med drugim dokazuje, da so zadovoljni z novostmi, ki jih prinaša novi koncept. »Slovenija vas potrebuje,« je večkrat poudaril minister Tonin, ki upa, da se bo po koncu usposabljanja čim več kandidatov odločilo za zaposlitev v Slovenski vojski. Mlade je ob koncu pozval, da se preizkusijo v Slovenski vojski, saj gre za koristno porabljen čas, ki prinaša nove življenjske izkušnje. Naslednja generacija kandidatov bo začela prvo fazo temeljnega vojaškega strokovnega usposabljanja predvidoma oktobra.

Svečano prisego je podpisalo
160 vojakinj in vojakov.

SLOVENSKA PODJETJA USPEŠNA NA RAZPISU

BESEDILO Jerneja Grmadnik, FOTO Bruno Toič

Na razpisih Evropske komisije v okviru evropskega obrambnega industrijskega razvojnega programa za leto 2020 je bilo uspešnih več slovenskih podjetij. Generalni direktor Direktorata za logistiko na Ministrstvu za obrambo Uroš Korošec in vodja Oddelka za vojaško tehnologijo, raziskave in razvoj dr. Larisa Pograjc sta na audio-video konferenci Ministrstva za obrambo julija predstavila uspešne razvojne projekte in možnosti sodelovanja slovenskih raziskovalnih ustanov ter podjetij v mednarodnih raziskovalnih in razvojnih obrambnih projektih v okviru razpisov evropskega obrambnega sklada. Ta za obrambne raziskave in razvoj namenja osem milijard evrov v obdobju financiranja med letoma 2021 in 2027.

Evropska komisija je prvič do zdaj namenila sredstva za obrambni namen v okviru sklada, da bi spodbudila čezmejno evropsko sodelovanje na obrambnem področju in spodbudila rast evropske industrijske ter tehnološke baze za večjo strateško evropsko neodvisnost na obrambnem področju. Generalni direktor Direktorata za logistiko na Ministrstvu za obrambo Uroš Korošec je pojasnil, da želi Evropska unija s tem preseči razdrobljenost, podvajanje in pomanjkanje sodelovanja na evropskem obrambno-varnostnem področju. »Podpora skupnim raziskavam bo povečala učinkovitost prihodnjih zmogljivosti tudi s spodbujanjem inovacij in uvedbo novih tehnologij ter tudi povezljivost med državami članicami,« je poudaril direktor. Pri tem so najpomembnejša mala in srednja podjetja, ki so prilagodljiva in so nosilci novih tehnologij ter inovacij, zato so spodbude namenjene prav njim.

Dr. Larisa Pograjc, vodja Oddelka za vojaško tehnologijo, raziskave in razvoj, je povedala, da je evropski obrambni sklad nov in pravkar vzpostavljen instrument za spodbujanje sodelovanja med evropskimi državami. Razlog za vzpostavitev je bila med drugim tudi zamisel o preseganju načrtovanja obrambnih zmogljivosti na nacionalni ravni, saj je tega okoli 80 odstotkov. V finančni perspektivi evropskega obrambnega sklada med letoma 2021 in 2027 je zagotovljenih približno osem milijard evrov, izmed teh tretjina za

raziskovalni del in dve tretjini za razvoj. Letošnji že objavljeni razpisi namenjajo 1,2 milijarde evrov za skupne raziskovalne in razvojne projekte na obrambnem področju, nanje pa se je mogoče prijaviti do 9. decembra letos. Gre za 23 razpisov z različnimi kategorijami, in sicer od medicinskega področja do digitalne transformacije, energetske odpornosti in kopenskega bojevanja. Raziskave so praviloma financirane v celoti, za razvoj pa je nujno sofinanciranje držav članic. Po končanem razvoju naj bi sledile skupne nabave držav. Dr. Larisa Pograjc je napovedala, da v sodelovanju s Slovenskim gospodarskim in raziskovalnim združenjem Ministrstvo za obrambo 1. septembra pripravlja informativni dan z udeležbo predstavnikov Evropske komisije, na katerem bodo še podrobneje predstavili razpise. »Menimo, da so možnosti za slovenske raziskovalce in industrijo v okviru sklada velike, saj ta spodbuja prebojne tehnologije ter udeležbo malih in srednjih podjetij. Sklad je usmerjen tudi k odpiranju dobavnih verig za mala in srednja podjetja ter k možnosti sodelovanja neznatno obrambnih podjetij z inovativnimi idejami in tehnologijami,« je še poudarila dr. Pograjc. Ob koncu je pojasnila pomen razpisov za Slovensko vojsko: »Obrambne raziskave so zahtevne in drage, vendar tako iščemo sinergijo, saj smo skupaj lahko uspešnejši. Odvisno od vrste projekta je lahko vojska vključena v posamezna preizkušanja med razvojem, ne nazadnje pa si lahko obeta morebitne skupne ugodne nabave razvitih sredstev, če je to treba.« Od leta 2017 je potekalo pripravljajalno obdobje za vzpostavitev sklada, ki se je lani končalo z zadnjim razpisom v okviru evropskega obrambnega industrijskega programa. Za financiranje je bilo z različnih področij izbranih 26 evropskih projektov v skupni vrednosti 158,3 milijona evrov. Od petih prijav konzorcijev s slovenskimi udeleženci so bili uspešni kar trije, v katerih so bila zastopana podjetja C-Astral, IOS, Onedrone, Mil Sistemi-ka, Arctur in Guardiaris.

POLETNI TABOR MORS IN MLADI

BESEDILO Petra Miklaužič
FOTO Bruno Toič

Kot vsako leto je tudi letos Slovenska vojska organizirala tabor MORS in mladi, na katerega se lahko prijavijo nepolnoletni dijakinje in dijaki iz vse Slovenije. Zanimiv je predvsem za tiste, ki želijo šest dni večinoma preživeti v naravi in spoznavati vojaški način življenja. Visoko število prijav je očitni kazalnik, da si številni mladi tega želijo. Tabor je potekal v treh terminih, prvi tabor so izvedli na Bohinjski Beli, druga dva pa v Novem mestu.

MLADI SPOZNALI OSNOVE PREŽIVETJA V NARAVI

Z ekipo Revije Slovenska vojska smo mlade udeležence obiskali v zadnjem terminu tabora, ki je potekal med 5. in 10. julijem v Vojašnici Franca Uršiča Novo mesto. Na tabor so sprejeli 107 udeležencev, izmed teh je bilo 35 deklet in 71 fantov. Razdeljeni so bili v osem oddelkov in dva voda. Za izvedbo tega tabora je bila zadolžena Logistična brigada. Poleg vodje tabora majorke Ines Vatovec je v vlogi inštruktorjev sodelovalo še 16 njihovih

pripadnikov. Njihove priprave na tabor so se začele že nekaj dni pred prihodom udeležencev. V sodelovanju s Sektorjem za vojaške zadeve so pripravili zanimiv program za mlade. V ponedeljek zjutraj so udeležence sprejeli v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani. Najprej so bili testirani na covid-19 in vsi izvidi so bili negativni. Po zadolževanju opreme v Rojah so jih odpeljali v Vojašnico Franca Uršiča v Novem mestu. Tam so mlade seznanili z dejavnostmi, ki so jih čakale na taboru. Predstavili so jim osnovna vojaška in postrojitelvena pravila. Med omejitvami je bila tudi prepoved uporabe telefonov, razen ob večerih, ko so se dejavnosti

▲ Premagovanje
vodne ovire
po vrvi

◀ Udeleženci so
sami izdelali
splav in ga
preizkusili
na reki Krki.

končale. »Z upoštevanjem pravil nismo imeli nobenih težav,« je povedala vodja tabora majorka Vatovec. V torek so se odpravili do Vojašnice Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki, kjer deluje vojaško letališče. Tam so jim pripadniki predstavili letalnike, ogledali so si kontrolni stolp in vojašnico. Udeleženci tabora so lahko tudi poleteli s helikopterjem in tega so se najbolj razveselili. Po vrnitvi v vojašnico v Novem mestu so se preizkusili na delovnih točkah. Na eni izmed njih so streljali s simulatorjem Noptel in izkazali so se kot odlični strelci. Predstavili so jim tudi drugo strelno orožje, ki ga uporablja Slovenska vojska. To so pištola Beretta, avtomatska puška F2000S, podcevni bombomet, mitraljez Mag, mitraljez Minimi in oprema Bojevnika 21. stoletja. Streljali so lahko tudi z zračno puško. Na pehotnih ovirah in pri metu ročne bombe so se slabše izkazali, kar bi bila lahko posledica epidemije in pomanjkanja gibanja v tem času. V sredo je 10. motorizirani bataljon iz 1. brigade Slovenske vojske na kratki dinamični predstavitvi predstavil svoj oddelek in udeležencem omogočil vožnjo z vojaškimi vozili Valuk. Pozneje ta dan so pripadniki 670. logističnega polka prikazali, kako se postavi šotor. Svojo predstavitev je za mlade pripravila tudi Vojaška zdravstvena enota. Udeleženci so seznanili s temeljnimi postopki oživljanja in primeri krvavitve iz okončin. Predstavitve so bile zelo nazorne in so mlade pritegnile. S srede na četrtek so noč preživali v naravi. To se je veliko udeležencem najbolj vtisnilo v spomin. Prikazali so jim tehnike pridobivanja in priprave pitne vode in hrane ter izdelave kurišča. Mladi so imeli priložnost, da so sami zanetili ogenj. Postavili so si bivake in noč preživali v naravi. Namestnik vodje tabora poročnik Tilen Gor je povedal, da so bili udeleženci zelo motivirani, po noči, ki so jo preživali v naravi, pa so bili med seboj še bolj povezani.

VSAK UDELEŽENEC JE SODELOVAL SKLADNO S SVOJIMI ZMOGLJIVOSTMI

V četrtek zjutraj so jih v vojašnici pričakali pripadniki Enote za specialno delovanje Slovenske vojske, ki so zanje pripravili kratko predstavitev. Sledila je predstavitev Specialne enote vojaške policije. Udeleženci so lahko opazovali

vojaške policiste pri spuščanju po vrvi iz helikopterja, postopke ustavljanja vozila, prijetje osebe ter razstreljevanje. Pripadniki 157. logističnega polka so jim prikazali izveleko vozila. Dejavnosti, ki so potekale v učilnicah, so bile udeležencem manj všeč, vendar so bile kljub temu zanimive. Ena takih je bila predstavitev poklica vojaka, ki jo je pripravila Upravna enota Novo mesto. Prikazali so jim tudi spretnostni poligon. V nadaljevanju programa so bili mladi navdušeni nad predstavitvijo delovanja radijskih postaj Tadiran. Preizkusili so se tudi v maskiranju z bojnimi barvami. Nekateri so se tako dobro zamaskirali, da so jih inštruktorji le stežka našli. Sledilo je lokostrelstvo, pri čemer so se udeleženci spet izkazali kot natančni strelci. Ob našem obisku v petek zjutraj je bilo na sporedu premagovanje vodnih ovir. Zbrali so se ob reki Krki. Udeleženci so samostojno izdelali splav, naučili so se pripraviti čoln za plovbo, preizkusili so se v plezanju po vrvi nad vodo. »Pri tem potrebujejo veliko fizične moči. Če kdo ni zmoget, je lahko počakal in zgolj opazoval druge. Nikogar nismo silili v nobeno dejavnost, vsak je sodeloval skladno s svojimi zmogljivostmi,« je pojasnila vodja tabora majorka Vatovec. Med udeleženci in inštruktorji se je vzpostavilo zaupanje in večinoma so vsi radi sodelovali. Če so udeleženci nalezeli na nepremagljiv izziv, so inštruktorji nalogo tudi prilagodili individualnim potrebam in tako zagotovili sodelovanje vseh. »Poskušali smo jih naučiti, da je skupinsko delo pomembno. Posameznik sam ne pride daleč, v skupini je vreden več. Vsak nekaj ve in zna ter lahko po svoje prispeva k skupnosti,« je povedala majorka Vatovec. Poudarila je, da so bili z inštruktorji še posebej pozorni na komunikacijo z udeleženci. Sama verjame, da je sporazumevanje najpomembnejše za učinkovito sodelovanje. V petek popoldne so za udeležence pripravili orientacijski tek, dolg sedem kilometrov. Pot ni bila težka, obsegala pa je 11 delovnih točk. Ob koncu tedna so bili udeleženci že zelo utrujeni.

MLADI SE NA TABOR RADI VRAČAJO

Tabor MORS in mladi se je končal v soboto dopoldne z evalvacijo in podelitvijo priznanj najboljšemu oddelku.

MARIJA ROGELJ

»Na taboru sem spoznala veliko novih prijateljev.«

LUKAS OTTEN

»Spretnosti, ki smo se jih naučili, bodo uporabne tudi v vsakdanjem življenju.«

MAŠA TELBAN

»Razmišljam o tem, da bi se v prihodnosti pridružila Slovenski vojski.«

Po razdolževanju opreme so se vrnili v Ljubljano, kjer so udeležence pričakali starši. Za udeleženko Mašo Telban je bil to že drugi tabor MORS in mladi. Bila je na zimskem, ki jo je navdušil, zato se je želela udeležiti še poletnega. Najbolj ji je bilo všeč streljanje z zračno puško. Dobro se je izkazala, zadela je v sredino. »Na taboru so nam temeljito predstavili različne vojaške poklice,« je povedala. Razmišlja o tem, da se morda v prihodnosti pridruži Slovenski vojski. Udeleženec Lukas Otten iz Begunj na Gorenjskem je bil prvič na taboru. Všeč mu je bil vojaški način življenja. Veliko spretnosti, ki so se jih naučili na taboru, se mu zdi uporabnih tudi v vsakdanjem življenju. Pri nobeni dejavnosti ni imel težav in na tabor bi se v prihodnosti z veseljem še vrnil. 17-letni Zari Halec Makovec iz Ljubljane je za tabor povedala sošolka. »Tudi ona se je prijavila, in ker me vojska od nekdaj zanima, sem se prijavila še jaz,« je pojasnila Zara, ki je bila letos že drugič na poletnem taboru MORS in mladi. Najbolj se ji je vtisnil v spomin polet s helikopterjem. »Ker imam strah pred višino, sem to priložnost izkoristila za premagovanje strahu,« je še dodala. Na vprašanje, ali se namerava na tabor še vrniti, je odgovorila pritrdilno. Ker pa bo prihodnje leto dopolnila 18 let, se bo prijavila na vojaški tabor, in ne na tabor MORS in mladi. Razmišlja tudi o vojaškem poklicu. Za udeleženca Nejca Golija je bil to že tretji tabor. Že od otroštva si želi postati vojak. Ker ima več izkušenj kot tisti, ki so bili na taboru prvič, se trudi, da jim kdaj tudi pomaga. Na letošnjem taboru mu je bilo najbolj všeč spoznavanje enot Slovenske vojske. Nik Kosmač je star 15 let in je bil na taboru prvič. Pričakoval je, da bodo inštruktorji na taboru bolj strogi. Najbolj sta mu bili všeč preživetje v naravi in izdelovanje splavov. »Izkušnja je bila pozitivna in zagotovo bom premislil, ali se bom drugo leto ponovno prijavil,« je povedal Nik Kosmač. Udeleženka Marija Rogelj je bila prav tako presenečena, da na taboru ni bilo toliko strogosti, vendar so se veliko naučili. Najbolj ji je bilo všeč preživetje v naravi. Nekatere dejavnosti ji niso bile tuje, saj je sama tudi aktivna skavtinja. Na taboru je spoznala veliko novih prijateljev.

Na eni izmed delovnih točk so metali ročno bombo.

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Bruno Toič

VIDELI SMO

EDINSTVENE IZKUŠNJE IN NOVA PRIJATELJSTVA

Vojaški tabor na Bohinjski Beli je odlična priložnost za polnoletne dijake in študente, da v dveh tednih spoznajo vojaško življenje ter nove veščine, od preživetja v naravi do dajanja prve pomoči. Letos je potekal med 5. in 18. julijem, udeležilo se ga je osemdeset mladih, v vlogi poveljujočih pa je bilo devetnajst kandidatov Šole za častnike.

Vojaški tabor je namenjen polnoletnim dijakom in študentom, ki želijo doživeti življenje ter delo pripadnika Slovenske vojske. Pred udeležbo morajo uspešno opraviti zdravniški pregled in varnostno preverjanje, udeležba na taboru pa je brezplačna. »Letos se je tabora udeležilo 80 mladih, ki smo jih razporedili v štiri vode. Poveljuje jim 19 kandidatov Šole za častnike s spremstvom inštruktorjev. Na začetku nas je bilo skoraj sto, nato je bilo nekaj osipa zaradi različnih okoliščin,« je pojasnil vodja tabora major Stanislav Šega in poudaril, da je bilo zanimanje veliko. Med udeleženci je nekaj dijakov, ki so bili tudi že na taboru MORS in mladi, študentov varstvoslovja oziroma obramboslovja, ki jim tabor služi kot študijska praksa, študentov medicine ter drugih naravoslovnih in družboslovnih ved, izmed teh je tretjina deklet. Več deset jih je bilo povratnikov. Ti sestavljajo prvi vod in izvajajo program za višjo raven usposabljanja, drugi udeleženci pa v 14 dneh dejavnosti in natrpanega urnika dobijo dober vpogled v vojaško življenje. Prvi teden so bili nastanjeni v vojašnici na Bohinjski Beli. Tam se spoznavaajo z osnovnimi postrojitvenimi pravili, kmalu pa tudi z orožjem, saj s puškami streljajo že tretji dan. Zadnji del tabora poteka na vojaškem vadišču Mačkovec, kjer udeleženci spijo v šotorih in se usposabljaajo na terenu. Pomembne izkušnje na taboru dobijo tudi kandidati Šole za častnike, ki prevzamejo vloge poveljnikov vodov, oddelkov in vodnih podčastnikov. Po pol leta šolanja na Šoli za častnike na taboru prvič delajo s skupino, ki je ne poznajo, in tako preizkusijo znanje iz vodenja ter poveljevanja. »Udeleženci so visoko motivirani, vendar nimajo vojaškega predznanja. Kandidati za častnike morajo delo pravilno organizirati, saj je treba številne naloge opraviti v kratkem času,« je pojasnil major Šega.

DOMEN LOŽAR

»Pridobil sem veliko izkušenj, kar mi bo olajšalo temeljno vojaško strokovno usposabljanje.«

JAN ŠKOFIČ

»Na taboru doživiš stvari, ki jih sicer ne bi mogel.«

FLORJAN PIKO

»Usposabljanje je naporno, vendar tudi polno zanimivih dogodivščin.«

OD META ROČNE BOMBE DO VKRCAVANJA V BOJNA VOZILA

Vojaški tabor je obsegal številne dejavnosti, med drugim so udeleženci spoznavali tehnike preživetja v naravi, vojaško tehniko in orožje, dajanje prve pomoči in premagovanje vodnih ovir. Preizkusili so se v plezanju in spuščanju po jeklenici ter izvajali taktične vaje. Posebno doživetje je bila vožnja s helikopterjem. Na dan našega obiska so bili vodi razporejeni po štirih delovnih točkah. Na prvi so metali ročno bombo. Kandidat Šole za častnike Luka Žujič in poveljnik četrtega voda je pojasnil, da so najprej izvedli teoretično usposabljanje ter se pripravili na test ravnanja z orožjem. Udeleženci so nato izvajali met samo s telesom, pozneje pa tudi z vžigalniki, kar je približek realističnemu metu ročne bombe. Povedal je, da so kandidati motivirani in da je tabor tudi zanj zanimiva izkušnja. »Vrženi smo v vodo in moramo splavati. Predstavljam si, da je to podobno delu, ko pride častnik v enoto in mora oblikovati ekipo. Udeleženci tabora sicer nimajo vojaškega znanja, zato je pomembno, da usposabljanje prilagajamo njihovim zmognostim in jih ne preutrudimo,« je še pojasnil. Jan Škofič je študent Fakultete za varnostne vede v Ljubljani in se je tabora udeležil, ker ga že od nekdaj zanima vojaško

življenje. »Zjutraj vstajamo že pred šesto uro, sledijo postroj, jutranja telovadba, zajtrk, priprava opreme, nato se začnejo načrtovane dejavnosti. Na taboru doživiš stvari, ki jih sicer ne bi mogel, od vožnje s helikopterjem, kar je bil zame vrhunec, do streljanja s puško. V četrtem vodu smo že od prvega dne zelo povezani, si pomagamo in med nami se je spletlo pravo tovarništvo. Tudi v prihodnosti se vidim v obrambno-varnostnem sistemu,« je sklenil pogovor. Na drugi točki so se udeleženci usposabljali iz tehnik obrambe in si kopali strelske zaklone, popoldne jih je čakalo še usposabljanje za delo na obrambnih položajih na drugi lokaciji. Poveljujoči drugemu vodu kandidat Šole za častnike Benjamin Gaube je povedal, da mora biti zaklonilnik tak, da se udeleženec spravi vanj, je pravilne oblike in maskiran. Poudaril je, da so udeleženci zagnani in vedoželjni. Kot poveljujoči je moral poskrbeti za to, da se vod poveže in da je usposabljanje postopno. Ob tem je dodal, da je pomembna medsebojna pomoč, saj ekipa tako lažje doseže cilje. Ob kopanju svojega zaklonilnika nam je Tanja Adamlje, študentka zadnjega letnika medicine, povedala, da se je tabora udeležila skupaj s kolegico, predvsem iz radovednosti in želje po novih izkušnjah. »Prijateljica je videla oglas na Instagramu. Pričakovala sem strogost in red, vendar se imamo kljub temu odlično, navezali smo pristne stike in imela sem priložnost, da se preizkusim v plezanju, kar sem si od nekdaj želela. Razen malce več spanja ne pogrešam ničesar, niti mobilnih telefonov. Tukaj sta drug svet in druga družba, kar zelo prija,« je pojasnila udeleženka, ki se bo v prihodnosti pozanimala tudi glede sodelovanja s Slovensko vojsko kot pogodbeni rezervistka.

ZA POV RATNIKE VEČ TAKTIČNEGA USPOSABLJANJA

Poveljnik prvega voda kandidat Šole za častnike Aljaž Kurbos je pojasnil, da na četrti točki vadijo taktiko, in sicer ofenzivno delovanje z bojnimi vozili Valuk in Svarun. »Naši udeleženci vadijo vkrcanje in izkrcanje, to pa bomo dopolnili s premiki ter taktično vajo. V prvem vodu so povratniki oziroma taki, ki že imajo predznanje. Njihovo usposabljanje poskušamo dopolniti z več taktike. Dva izmed 14 povratnikov v prvem vodu se želita zaposliti v Slovenski vojski,

Na vadišču Mačkovec je prvi vod vadil vkrcanje v bojna vozila in izkrcanje iz njih.

drugi pa se vračajo, saj tukaj preizkušajo svoje sposobnosti in spoznavajo nove prijatelje,« je razložil bodoči častnik. Vojaškega tabora se je letos že drugič udeležil Blaž Vogrin, študent ekonomije. »Prvič mi je bilo zelo všeč in tudi sicer načrtujem zaposlitev v Slovenski vojski po koncu šolanja. Ker sem v prvem vodu, imamo več terenskega dela in taktike, tako da je podobno zanimivo kot prvič. Vsako leto nam poveljujejo drugi kandidati za častnike in vsak ima nekoliko drugačen pristop do dela, na kar se je treba privaditi,« je tabora primerjal sogovornik.

Kandidat za častnika Martin Selan in poveljujoči tretjemu vodu je pojasnil, da kandidati spoznavajo osnove taktike in preživetja na bojišču. »Začeli smo z maskiranjem in kratkimi pretekmi, plazenjem, zaleganjem in drugimi premiki. Najprej delamo v skupini, nato bomo izvajali osnove taktike oddelka v napadu, popoldne pa to dopolnili še z vozili in manevrskim strelivom, da bodo razmere čim bolj realistične,« je pojasnil. Tudi sam je bil pred več leti udeleženec na vojaškem taboru, nato se je odločil za prostovoljno služenje vojaškega roka in postal pripadnik Slovenske vojske. Kot poveljujoči je povedal, da so udeleženci zelo motivirani, sam pa lahko uporabi znanje, ki ga je že pridobil v učni enoti. O zaposlitvi v Slovenski vojski razmišljata tudi Domen Ložar, študent obramboslovja, ki se je tabora udeležil že tretjič, in Florjan Piko, študent gozdarstva na Biotehniški fakulteti. »Vsak tabor je nekoliko drugačen. Pridobil sem veliko izkušenj, kar mi bo olajšalo temeljno vojaško strokovno usposabljanje. Z nekaterimi povratniki se že dobro poznamo,« je pojasnil Domen, Florjan pa je dodal, da je sicer usposabljanje naporno, vendar tudi polno zanimivih dogodivščin. »Vsak večer, preden zaspim, imam dober občutek, da sem nekaj naredil in se kaj novega naučil. Najzanimivejši so mi bili streljanje z vojaškim orožjem, premagovanje vodnih ovir, taktika in radijske zveze,« je povedal Korošec, ki ga je nad taborom navdušila vojakinja na stojnici Slovenske vojske na sejmu Agra.

SKUPNO USPOSABLJANJE ZA LAŽJE DELOVANJE

BESEDILO višji štabni vodnik Robert Vilfan,
Enota laboratorijev za JRKBO, in višji
štabni vodnik Peter Jaklič, VUNUS
FOTO Marko Pišlar

Pripadnik voda je s kemičnim
detektorjem preveril projektil,
iz katerega je iztekala
sumljiva tekočina.

Na vojaškem vadišču Mačkovec pri Bohinjski Beli je od 19. do 23. julija potekalo skupno usposabljanje pripadnikov Enote laboratorijev za JRKBO (LAB JRKBO) iz Vojaške zdravstvene enote in Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev (VUNUS) iz sestave 430. mornariškega divizionu. Skupno usposabljanje je temeljilo na predpostavki, da grožnjo predstavljajo tako imenovane umazane bombe, in je bilo priložnost za preverjanje interoperabilnosti ter seznanjanje s taktičnimi in tehničnimi postopki ter specialistično opremo.

Enota laboratorijev za JRKBO je na usposabljanju sodelovala s 16 pripadniki, in sicer s skupino dekontaminatorjev, ki jo Slovenska vojska zagotavlja za Natove odzivne sile, ter skupino za vzorčenje in identifikacijo bioloških, kemičnih in radioloških agensov. To skupino Slovenska vojska zagotavlja za delovanje v Natovih odzivnih silah 21. rotacije, ki delujejo pod poveljstvom čeških oboroženih sil. Skladno s scenarijem skupnega usposabljanja so se 20. in 21. julija Enoti laboratorijev za JRKBO na Mačkovcu pridružili tudi pripadniki iz Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, ki so se v okviru funkcionalnega usposabljanja za odstranjevanje neeksploziranih ubojnih sredstev in improviziranih eksplozivnih naprav, ki vsebujejo jedrske, radiološke, kemične ter biološke agense, usposabljali na terenu pod vodstvom francoskih inštruktorjev. Tečaja so se udeležili pripadniki Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, ki so lani v Franciji opravili osnovni in nadaljevalni tečaj za odstranjevanje neeksploziranih ubojnih sredstev. Letos pa so usposabljanje v Sloveniji nadaljevali s tečajem za odstranjevanje improviziranih eksplozivnih naprav. Tečaj za odstranjevanje eksplozivnih naprav, ki vsebujejo JRKB-agense, tako

predstavlja najvišjo stopnjo usposobljenosti operaterjev za odstranjevanje eksplozivnih naprav.

GROŽNJO JE PREDSTAVLJALA UMAZANA BOMBA

Scenarij usposabljanja je temeljil na predpostavki, da grožnjo predstavljajo tako imenovane umazane bombe. Na usposabljanju je sodeloval tudi Zavod za varstvo pri delu Ljubljana, ki Slovenski vojski omogoča storitve referenčnega laboratorija za mobilni radiološki laboratorij. Za ustvarjanje realističnih razmer so bili na usposabljanju uporabljeni vir radiološkega sevanja ter simulanti bojnih strupov. Vadbene simulante bojnih strupov je zagotovila Enota laboratorijev za JRKBO, vir radiološkega sevanja pa Zavod za varstvo pri delu Ljubljana, ki je poskrbel tudi za varnost udeležencev s stalnim monitoringom omenjenih virov sevanja. Tako nihče izmed sodelujočih ni bil izpostavljen nevarnosti. Kemični in radiološki agensi predstavljajo veliko nevarnost, ki jo je pri delu treba upoštevati, zlasti ob povešanem sevanju in možnosti kontaminacije. Udeleženci usposabljanja so pri svojem delu uporabljali osebno zaščitno opremo, ki jih ustrezno zaščiti pred nevarnimi agensi in tudi pred nevarnostjo eksplozij, skupaj z radiološkimi ter kemičnimi detektorji. Za vse sodelujoče pripadnike je Enota laboratorijev za JRKBO zagotavljala tudi osebno dozimetrijo z osebnimi elektronskimi dozimetri in dozimetri prenosnega sistema za osebno dozimetrijo Landauer. Na usposabljanju sta sodelujoči enoti preverili zlasti interoperabilnost, taktične in tehnične postopke ter delovanje specialistične opreme. Pripadniki Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev v razmerah JRKB-nevarnosti ne morejo delovati samostojno in potrebujejo podporo za JRKBO, kar obsega detekcijo, pridobivanje podatkov o vremenskih razmerah, dekontaminacijo in druge naloge. Tako je na usposabljanju Enota laboratorijev za JRKBO Vodu za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev zagotavljala strokovne informacije in usmeritve za nadaljevanje postopka odstranjevanja specifičnih groženj. Te so v obliki dveh vadbениh scenarijev pripravili francoski inštruktorji. Eden izmed scenarijev je predvideval, da so prebivalci v lesenem objektu našli projektil neznanega izvora, iz katerega je kapljal neznani kemični toksin, zato so o tem nemudoma obvestili Enoto laboratorijev za JRKBO. Naloge oddelka iz Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev so bile izvidovanje in identifikacija ter nevtralizacija streliva in ohranjanje materialnih dokazov za nadaljevanje preiskave. Pri drugem namišljenem scenariju je bil uporabljen vir radiološkega sevanja, pri čemer so lokalne oblasti zaznale sumljivo delovanje kriminalne združbe, ki je pripravljala napad z radiološko umazano bombo. Zaradi suma nevarnosti, da so teroristi ob odhodu nastavili mine

Merjenje sevanja z radiološkim detektorjem

presenečenja in improvizirana eksplozivna sredstva, je bil aktiviran Vod za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev, vpoklicana je bila tudi Enota laboratorijev za JRKBO. Pripadniki Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev so opravili detekcijo okolice lesenega objekta, poskušali zaznati mikrolokacijo izvora ter vrsto in dozne vrednosti takoj sporočili v Enoto laboratorijev za JRKBO. Temu so sledili onesposobitev najdenih eksplozivnih naprav, odstranjevanje radiološkega vira in uničenje morebitnih groženj.

PRILOŽNOST ZA SPOZNAVANJE OPREME IN TAKTIČNIH POSTOPKOV DRUGIH ENOT

Usposabljanje pripadnikov Enote laboratorijev za JRKBO je odlična priložnost za spoznavanje opreme in taktičnih postopkov drugih enot, da bi ob resnični nevarnosti med seboj lažje sodelovali. S takimi usposabljanji krepijo medsebojno povezanost in ohranjajo pripravljenost ter operativnost enote. Udeleženci tečaja iz Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev so na usposabljanju pridobili nove izkušnje, pri čemer so bili poudarjeni zlasti ustrezen in pravočasen pretok informacij, skupno oblikovanje meril za pripravo mogočih različic delovanja ter izbor najustreznejše končne rešitve. Pridobljeno znanje bo enotama koristilo zlasti pri kriznem odzivanju za potrebe Slovenske vojske v Sloveniji glede na omejitve in pristojnosti, če bi bili aktivirani, še bolj pa po svetu, predvsem v mednarodnih operacijah in na misijah, na katerih obstajajo potrebe po takih združenih zmogljivostih. Asimetrične grožnje so v teh časih zelo verjetne. Odziv pripadnikov obeh enot na usposabljanje je bil pozitiven, saj se lahko na usposabljanju veliko naučijo drug od drugega, za kar je nujno nadaljnje sodelovanje. Le tako lahko pripadniki Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev usvojijo potrebno znanje o JRKBO, pripadniki Enote laboratorijev za JRKBO pa pridobijo pomembne izkušnje za vzorčenje in dekontaminacijo po končanih aktivnostih Voda za uničevanje neeksploziranih ubojnih sredstev.

HELIKOPTERSKE POSADKE NA VAJI NA PORTUGALSKEM

BESEDILO podpolkovnik Branko Gorše, 15. polk vojaškega letalstva
FOTO www.hotblade.pt

V portugalski letalski bazi Beja in zračnem prostoru Portugalske je od 16. do 30. junija potekala 15. mednarodna vojaška vaja Hot Blade 2021, ki so se je udeležili tudi pripadniki iz 151. helikopterske eskadrilje Slovenske vojske s helikopterjem Cougar AS 532 AL. Na njej so sodelovali tri posadke helikopterja, oddelek za vzdrževanje in logistična enota. Kot nasprotnikove sile je v scenariju vaje sodelovala tudi enota zračne obrambe Slovenske vojske, ki jo je sestavljalo pet pripadnikov iz lahke raketne baterije zračne obrambe 1. brigade. Na vaji je sodelovalo

4 Slovenske posadke so se zaradi svojevrstnega okolja urile tudi za letenje v ekstremnih razmerah.

26 pripadnikov Slovenske vojske, na mednarodni ravni pa je na vaji na Portugalskem sodelovalo 11 držav z več kot 600 pripadniki in 24 letalniki.

Vaja Hot Blade 2021 je potekala v organizaciji portugalskih zračnih sil in pod mentorstvom Evropske obrambne agencije. Letos je bila to že 15. vaja v organizaciji te agencije v okviru programa helikopterskih vaj. Letošnjo vajo so že petič organizirale in gostile vojaške zračne sile Portugalske. Trenutno Evropska obrambna agencija izvaja več programov usposabljanja helikopterske taktike, med drugim program helikopterskih vaj, tečaj helikopterske taktike in tečaj za inštruktorje helikopterske taktike. V prihodnjih dveh letih se bodo po oblikovanju novega večnacionalnega helikopterskega vadbene centra s sedežem v Sintri pri Lizboni na Portugalskem ti programi usposabljanja združili in izvajali tam. V center pa naj bi po pričakovanjih do oktobra 2021 pristopilo kar 14 evropskih držav. Pristop v center in k programom bo evropskim državam pristopnicam omogočil veliko koristnega in vsestransko uporabnega znanja o taktičnih postopkih ter bo prispeval k poenotenju postopkov med državami.

OPRAVILI SEDEM SESTAVLJENIH ZRAČNIH OPERACIJ IN DESET POLETOV
Na letošnji vaji na Portugalskem so helikopterske posadke Slovenske vojske skupaj s posadkami zračnih sil iz drugih držav odletele sedem sestavljenih zračnih operacij ter opravile deset poletov za potrebe svojega usposabljanja ter v podporo vodstvu vaje z namenom priprave za izvedbo sestavljenih zračnih operacij. Načrtovanje, priprava in izvedba sestavljene zračne operacije so vsak dan potekali tudi več kot 12 ur,

piloti pa so se medtem urili v poenotenju taktičnih postopkov za delovanje v mednarodnih operacijah, predvsem v težjih vremenskih razmerah ter ob zmanjšani vidljivosti. Temeljna namen aktivnosti sta bila standardizacija postopkov in poenotenje sodelovanja med posadkami, tako helikopterskimi kot letalskimi. Na vaji so udeleženci opravili nadaljevalno usposabljanje, saj so posadke osnovno usposabljanje izvedle že pred prihodom na vajo.

NAJPREJ OBNAVLJALI POSTOPKE NAČRTOVANJA, NATO POVEČALI ZAHTEVNOST OPERACIJ

V prvem tednu izvajanja sestavljenih zračnih operacij so piloti obnavljali postopke načrtovanja operacij ter opravili orientacijske polete. V drugem tednu se je zahtevnost operacij povečala, saj je bilo na aktivnostih prisotnih več letalnikov, kar je zahtevalo več načrtovanja in časovne usklajenosti za delovanje med posadkami iz različnih držav. Prav tako so med izvajanjem operacije inštruktorji Evropske obrambne agencije dodajali nenapovedane simulirane dogodke, ki v načrtovalni fazi niso bili predvideni. Na podlagi tega so potem ugotavljali ustrezen odziv posadk in prilagodili sistem poveljevanja med zračnimi operacijami ter opazovali reakcije

▲ Slovenski helikopter je sodeloval v zračni operaciji nad morjem.

Slovenske helikopterske posadke so skupaj s posadkami tujih zračnih sil odletele sedem sestavljenih zračnih operacij ter opravile deset poletov za potrebe usposabljanja in v podporo vodstvu vaje.

udeležencev na spremenjene razmere. Letošnja vaja je bila posebna tudi v tem, da so bila od prve sestavljene zračne operacije k vadbenim aktivnostim dodana bojna in izvidniška letala. To je še otežilo načrtovanje, saj jih je bilo treba med seboj uskladiti, ker se razlikujejo po hitrosti in višini letenja. Načrtovanje in izvajanje zračnih operacij sta potekali pod nadzorom inštruktorjev Evropske obrambne agencije, ki so že med pripravami usmerjali udeležence in jih opozarjali na mogoče kritične napake. Inštruktorji Evropske obrambne agencije so bili prisotni tudi med praktično izvedbo operacije ter pozneje na skupinski analizi dogodkov in izvedenih postopkov.

URJENJE ZA DELOVANJE V EKSTREMNIH RAZMERAH

Helikopterske posadke Slovenske vojske so se na vaji Hot Blade 2021 zaradi svojevrstnega okolja urile tudi za delovanje v ekstremnih razmerah letenja, kot je letenje pri izredno visokih temperaturah in posledično tudi v puščavskih razmerah, pri čemer se posadke usposabljaajo v pristajanju pri zmanjšani ali nični vidljivosti v trenutku dotika letalnika z zemljo. Pripadniki zračne obrambe Slovenske vojske so bili med izvajanjem sestavljenih zračnih operacij razmeščeni na različnih položajih znotraj območja vaje, na katerih so v skladu s scenarijem simulirali aktivnosti zračne obrambe nasprotnikovih sil. Za delovanje so uporabljali novi prenosni UV-sistem za usposabljanje posadk letalnikov, ki je med delovanjem sprožil sistem za zaznavanje prihajajočih raket na letalnikih. Glede na to so se morali piloti po detekciji ustrezno odzvati. Tako so se urili tudi v postopkih elektronske samozaščite in za delovanje v razmerah elektronskega bojevanja. Intenzivnost vaje na Portugalskem je bila zelo visoka, saj je organizator pripravil dejavnosti za udeležence tudi ob koncu tedna. V soboto so potekale tradicionalne športne igre, tako imenovane Bladers games, na katerih je Slovenija zasedla odlično drugo mesto. Ob nedeljah pa so se udeleženci po navadi testirali proti covidu-19. Med vajo so bili tako kar dvakrat testirani s PCR-testom.

30 LET VOJAŠKE POLICIJE

ČASTNO IN PREDANO – ŽE 30 LET

BESEDILO podpolkovnik Vlado Tomažič, stotnik Klemen Ivanuša, stotnica Tanja Repnik in nadporočnik Blaž Primc
FOTO Aleksander Strnad (naslovna), Bruno Toič

Z

a vojaško policijo Slovenske vojske je 9. julij prav poseben dan. Letošnji je še toliko pomembnejši, saj mineva 30 let od oblikovanja prve enote vojaške policije. 9. julija 1991 je bil namreč pri takratnem Republiškem štabu Teritorialne obrambe Republike Slovenije ustanovljen prvi vod vojaške policije. 9. julij je tudi dan, ko svoj dan praznuje vojaška policija Slovenske vojske. Ta je od leta 2013 organizirana v več enotah, pri čemer večina pripadnikov opravlja dolžnost v specializirani enoti vojaške policije in dveh četah vojaške policije, ki delujeta v sestavi 1. in 72. brigade Slovenske vojske.

POSŁANSTVO IN NALOGE VOJAŠKE POLICIJE

Naloge vojaške policije so opredeljene v Zakonu o obrambi. Vojaška policija nadzoruje in skrbi za vojaški red ter disciplino, varnost vojaškega prometa in opravlja nekatera opravila, povezana s preprečevanjem, preiskovanjem ter odkrivanjem kaznivih ravnanj v vojski. Deluje na območju objektov in okolišev, ki so posebnega pomena za obrambo, ter sodeluje pri njihovem varovanju. Skrbi tudi za varovanje vojaških in civilnih oseb, vojaških delegacij, poveljstev in enot ter varnost vrhovnega poveljnika v vojnem stanju oziroma v miru, kadar je prisoten v vojaških poveljstvih, enotah ali zavodih oziroma v objektih in njihovih okoliših, ki so za obrambo posebnega pomena.

ZGODOVINA VOJAŠKE POLICIJE V SAMOSTOJNI SLOVENIJI

9. julija 1991 je bil pri takratnem Republiškem štabu Teritorialne obrambe Republike Slovenije ustanovljen prvi vod vojaške policije. Maja 1992 je bil vod vojaške policije preoblikovan v 107. četo vojaške policije pod neposrednim poveljstvom Republiškega štaba Teritorialne obrambe Republike Slovenije. V istem letu so bili na območjih pokrajinskih štabov Teritorialne obrambe oblikovani vodi vojaške policije. Leta 1998 je bil ustanovljen 17. bataljon vojaške policije pod neposrednim poveljstvom Generalštaba Slovenske vojske. Hkrati z nastankom bataljona je bil na območju 1. operativnega poveljstva oblikovan 217. vod vojaške policije, na območju 2. operativnega poveljstva je bila oblikovana 346. četa vojaške policije, na območju 3. operativnega poveljstva pa 827. četa vojaške policije. Istega leta je nastala tudi enota za varovanje objektov pod vodstvom Generalštaba Slovenske vojske. Maja 2001 so bile z uveljavitvijo nove formacije 17. bataljona vojaške policije vse enote vojaške policije združene v bataljon. Leta 2002 je bataljon začel delovati pod poveljstvom 1. brigade Slovenske vojske, leta 2008 pa je bil podrejen Poveljstvu sil SV. Poveljstvo bataljona, prva četa in poveljniško-logistični vod so bili nastanjeni v Ljubljani, druga četa je bila v Postojni, tretja pa v Celju.

Obseg nalog 17. bataljona vojaške policije se je z leti povečeval, posledično pa tudi zahteve po večji usposobljenosti za opravljanje vseh nalog v njeni pristojnosti. 17. bataljon vojaške policije je sodeloval na vseh večjih vajah v Slovenski vojski in na nekaterih večjih vojaških vajah, ki so jih organizirale Natove članice, ter pri tem pokazal visoko raven usposobljenosti in profesionalnosti. Od 12. januarja 2006 je bil 17. bataljon z vodom vojaške policije, pozneje pa tudi s četo, v pripravljenosti v več rotacijah Natovih odzivnih sil. Sodelovanje v Natovih silah je vojaška policija nadaljevala tudi po ukinitvi 17. bataljona vojaške policije.

Zaradi znanja in izkušenj na področju vojaškopolijskih nalog je bil prav vod vojaške policije iz sestave 17. bataljona vojaške policije prva večja enota Slovenske vojske, ki je bila leta 1999 napotena v mirovno operacijo Joint Forge v sestavi mednarodnih sil Sforja v Bosno in Hercegovino, kjer je delovala v večnacionalni specializirani enoti. Vod je pozneje prerasel v četo vojaške policije. Napotitev v sile Sforja je trajala neprekinjeno do leta 2004 in se leta 2005 nadaljevala tudi pod vodstvom mednarodnih sil Euforja v integrirani policijski enoti. Glavne naloge enote na mirovni misiji so bile stabilizacija in zmanjšanje napetosti ter pomoč lokalni policiji pri večjih kršitvah javnega reda in miru. Leta 2004 je bil na mirovno misijo Joint Guardian in pozneje v Joint Enterprise v mednarodnih silah Kforja na Kosovo napoten tudi vod vojaške policije. Pripadniki 17. bataljona vojaške policije so sodelovali še na misiji Isafa v Afganistanu.

Ob preoblikovanju Slovenske vojske maja 2013 je bil 17. bataljon vojaške policije ukinjen, oblikovale pa so se nove enote vojaške policije, in sicer odsek za vojaško policijo na Generalštabu Slovenske vojske, oddelek vojaške policije za varovanje objektov, specializirana enota vojaške policije ter dve četi vojaške policije v sestavi 1. in 72. brigade. Prav tako je bila v okviru operativnega centra Poveljstva sil Slovenske vojske oblikovana dežurna služba

Pripadnik vojaške policije na misiji Sforja v BiH

vojaške policije, v nekaterih poveljstvih ter enotah pa so bile oblikovane in popolnjene dolžnosti častnikov oziroma podčastnikov za vojaško policijo.

DANAŠNJA ORGANIZIRANOST VOJAŠKE POLICIJE

Specializirana enota vojaške policije je enota taktične ravni in je podrejena Poveljstvu sil Slovenske vojske. Enota, v kateri so poveljstvo, posebna enota za specialno taktiko, oddelek za protibombno zaščito ter kriminalisti, je nastanjena v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani. V okviru svojih pristojnosti specializirana enota vojaške policije opravlja najzahtevnejše in varnostno najkompleksnejše vojaškopolijske naloge ter zagotavlja podporo poveljstvom in enotam Slovenske vojske v Sloveniji ter v mednarodnih operacijah in na misijah. Glavne naloge enote so preprečevanje,

Vojaški policisti so delovali v več rotacijah Natovih odzivnih sil.

odkrivanje in preiskovanje kaznivih dejanj skladno z zakonom, opravljanje varnostno najzahtevnejših nalog vojaške policije, izvajanje ukrepov zoperstavljanja terorizmu skladno z zakonskimi pristojnostmi, torej izvajanje protiterorističnih ukrepov in protiteroristično delovanje. Specializirana enota je prav tako odgovorna za protiteroristične preglede in odkrivanje ter uničevanje eksplozivnih sredstev, naprav ali snovi, ki jih odkrijejo med kaznivim dejanjem ali prekrškom, izvajanje in organiziranje usposabljanja ter zagotavljanje strokovnega znanja s področja vojaške policije. Enoto popolnjujejo motivirani pripadniki, za katere je vojska način življenja. Njeni pripadniki so lojalni, profesionalni in izurjeni za strokovno ter zakonito opravljanje nalog visokega varnostnega tveganja, s čimer častno in predano služijo svoji domovini. Četa vojaške policije 1. brigade Slovenske

vojske je samostojna četa v sestavi Rodovskega bataljona 1. brigade in opravlja operativne naloge vojaške policije na območju zahodne Slovenije, kjer je tudi domicil delovanja. Poveljstvo čete in njen prvi vod sta nastanjena v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani, drugi vod v Vojašnici Petra Petriča v Kranju, tretji vod pa v Vojašnici barona Andreja Čehovina v Postojni. Četa vojaške policije 1. brigade je taktična enota vojaške policije, ki zagotavlja bojno podporo poveljstvom in enotam Slovenske vojske z opravljanjem vojaškopolijskih nalog doma ter v mednarodnih operacijah in na misijah ter z uresničevanjem drugih mednarodnih vojaških obveznosti. Pripadniki čete vojaške policije 1. brigade so trenutno prisotni na več misijah, in sicer na misijah Okrepljena prednja prisotnost (eFP), Unifil ter Kfor, in podpirajo vzpostavitev zmogljivosti za delovanje v bojni skupini Evropske unije. Enota je vedno pripravljena podpirati naloge in izzive drugih enot, ne samo iz 1. brigade, temveč iz vse Slovenske vojske, ter se jim po potrebi priključiti na nalogah doma in v tujini.

Četa vojaške policije 72. brigade Slovenske vojske je prav tako samostojna četa v sestavi Rodovskega bataljona 72. brigade. Sestavljena je iz poveljstva čete in treh vodov vojaške policije. Večina enote je nastanjena v Vojašnici Franca Rozmana Staneta v Celju, en vod pa je nastanjen v Vojašnici Jerneja Molana v Cerkljah ob Krki. Tudi četa vojaške policije 72. brigade je taktična enota vojaške policije za zagotavljanje bojne podpore poveljstvom in enotam Slovenske vojske doma in v tujini. Četa trenutno vzpostavlja namenski vod vojaške policije za delovanje in v podporo bataljonski bojni skupini, skladno z načrti pa zagotavlja posameznike tudi za delovanje v mednarodnih operacijah in na misijah, kot sta Kfor in Okrepljena prednja prisotnost v Latviji. Zagotavlja tudi stalne sile in sile za podporo Ministrstvu za notranje zadeve ter podpira dejavnosti civilno-vojaškega sodelovanja in promocijo vojaškega poklica.

V VOJAŠKI POLICIJI

BESEDILO Jerneja Grmadnik
in Petra Miklaužič

Vojaška policija je v treh desetletjih razvoja in delovanja prehodila dolgo in razgibano pot, ki so jo oblikovali številni posamezniki, ki se še danes kljub številnim izzivom zavedajo, kako pomembni sta čast in predanost delu vojaške policije.

Višji vodnik Branko Vinkovič iz specializirane enote vojaške policije je v vojaški policiji zaposlen že od njenih začetkov leta 1991. »Kot zaveden Slovenec sem se leta 1991 odzval klicu domovine in bil junija 1991 bojno angažiran v 51. občinskem štabu Teritorialne obrambe Ljubljana Bežigrad. V protidiverzantski enoti sem deloval do svojega vstopa v 1. specialno brigado MORiS. Imenovan sem bil na delovno mesto vojaškega policista v odredu za hitre intervencije, v okviru katerega sem aktivno sodeloval pri izgonu zadnjih enot Jugoslovanske ljudske armade iz Slovenije,« se je spomnil svojih začetkov. Pozneje se je pridružil pehotnim enotam znotraj vojaške policije. Od nekdaj se je rad ukvarjal s športom, predvsem z različnimi prvinami in tehnikami borilnih veščin. Tako je dobil priložnost za delo v učni enoti vojaške policije v Ljubljani. »Izkušnje in znanje sem predano posredoval naprej in pripomogel k usposobljenosti pripadnikov Slovenske vojske ter vojaških policistov iz praktičnih postopkov in uporabe prisilnih sredstev s samoobrambno tehniko,« je pojasnil. Vojaški policisti so po njegovih besedah med naborniškim sistemom opravljali več postopkov v vojaških vrstah, po profesionalizaciji Slovenske vojske pa je teh nalog manj, saj vojaki razumejo svoje dolžnosti in vlogo. »Rad imam moštveni duh in uživam pri delu z ljudmi ter v službenem okolju, v katerem se je mogoče nenehno izobraževati

višji vodnik
BRANKO VINKOVIČ

»Rad imam moštveni duh in uživam pri delu z ljudmi ter v službenem okolju, v katerem se je mogoče nenehno izobraževati in usposabljanje.«

naddesetnik
ALOJZ ŠEKORANJA

»Nekaterih situacij ni mogoče predvideti, ko se zgodijo, pa je treba takoj sprejeti pomembno odločitev, kako ravnati, saj ni časa za premislek.«

in usposabljanje,« je pojasnil. Za delo vojaškega policista je namreč pomembno znanje različnih veščin, saj imajo v okviru nalog za vzdrževanje reda in varnosti v Slovenski vojski široka pooblastila, pri tem pa morajo spoštovati temeljna načela, kot so zakonitost, strokovnost, sorazmernost in drugo. Kot trener ju-jitsuja razume potrebo po vseživljenjskem učenju in sprejemanju novih spoznanj, da bi bil učni proces učinkovitejši. To spoznanje prenaša tudi na poklicno področje. Mednarodne vojaške izkušnje je pridobil na različnih vajah in usposabljanjih ter leta 2013 na misiji na Kosovu. Letos končuje svojo poklicno pot in je ponosen, da je bil kar 30 let del obrambno-varnostnega sistema. Naddesetnik Alojz Šekoranja iz čete vojaške policije 72. brigade je vojaški policist že od začetka svoje poklicne poti. Že med služenjem vojaškega roka pri vojaški policiji leta 1989 je spoznal, da mu to delo ustreza. Zato se je decembra 1991 kot vojaški policist zaposlil najprej v Teritorialni obrambi in nato v Slovenski vojski. »Kot rezervist Teritorialne obrambe sem deloval v protidiverzantski enoti v Celju. To je bila takrat najbolje usposobljena enota na tem območju. Med osamosvojitveno vojno smo sodelovali na skoraj vseh dogodkih na tem območju,« se je spomnil začetkov. Pred začetkom poklicne poti v vojaški policiji je moral opraviti veliko usposabljanj. Med letoma 1998 in 2006 je deloval kot vodnik službenega psa. Izkušnje s šolanjem psov je že imel, saj se je tudi v zasebnem življenju ukvarjal s tem. Navduševala so ga tudi tekmovanja. Dvakrat se je udeležil svetovnega prvenstva vojaških psov, tekmoval je v Gotenici na policijskem tekmovanju službenih psov in sodeloval na tekmovanjih vojaških psov v okviru Slovenske vojske. Ko so enoto službenih vojaških psov preselili iz Celja v Ljubljano, je končal delo kot vodnik psa in bil nato štiri leta pomočnik vodje vojaškopolijske pisarne v Celju. Leta 2006 se je udeležil misije na Kosovu. Njegove trenutne naloge obsegajo patroliranje, nadzor vojaškega prometa, varovanje vojaških kolon, strokovna usposabljanja, zadnja leta pa tudi pomoč policistom pri varovanju državne meje. Deluje kot inštruktor praktičnih postopkov v vojaški policiji. Njegov delovnik je razgiban. Izmenjujeta se delo v enoti, v kateri uri individualne veščine, in delo v

patrolji. »Delo vojaškega policista na terenu ni preprosto. Nekaterih situacij ni mogoče predvideti, ko se zgodijo, pa je treba takoj sprejeti pomembno odločitev, kako ravnati, saj ni časa za premislek,« je povedal. Tudi naddesetnik Šekoranja je pri svojem delu odgovoren in vedno da vse od sebe. To ga spremlja še iz časov, ko je bil aktiven športnik. Udeležil se je veliko mednarodnih vojaških tekmovanj in s športom je še zmeraj povezan. Nekdanji pripadnik odseka za vojaško policijo na GŠSV major Jernej Kosmač se je v vojaški policiji zaposlil leta 1993. Na svoji poklicni poti je deloval v različnih sestavih vojaške policije, nazadnje pa se je ukvarjal s strokovnim razvojem vojaškopolijskega področja. Z vojaškim načinom življenja se je prvič srečal kot nabornik v Jugoslovanski ljudski armadi. »Ko smo se začeli zavedati, da bomo kmalu imeli svojo državo, ki bo potrebovala tudi svoje oborožene sile, sem se odločil, da se zaposlim v Teritorialni obrambi. Kot eno izmed možnosti so mi predstavili prav vojaško policijo,« se je spomnil svojih začetkov. Zaposlil se je v vodu vojaške policije pri 6. pokrajinskem poveljstvu v Novi Gorici. Začel je kot vojak in napredoval v podčastnika. Po združitvi enot vojaške policije v 17. bataljon leta 2001 je najprej prevzel dolžnost poveljnika voda za specialne namene v 2. operativni četi vojaške policije in nato leta 2007 dolžnost poveljnika 2. operativne čete. Leta 2013 je postal poveljnik specializirane enote vojaške policije. »Strokovnost in zakonitost ter nadzor nad izvajanjem pooblastil so pomembni za uspešno delo vojaške policije, zato to področje obravnavamo z največjo resnostjo. Posebnost je še ta, da ta pooblastila praviloma uporabljamo zoper pripadnike Slovenske vojske, katere del smo tudi mi. Zavedanje o tem še dodatno krepi našo zavezo k profesionalnemu, transparentnemu in nepristranskemu ravnanju,« je pojasnil. V prvih letih delovanja vojaške policije je bila namreč ena izmed najbolj izpostavljenih nalog prav nadzor nad vojaškim redom in disciplino, predvsem zato, ker je bil to še čas naborništva. Nato pa je vojaška policija začela dobivati še druge naloge, predvsem na misijah, kjer je pridobil pomembne mednarodne izkušnje, vendar je le v Bosni in Hercegovini deloval kot vojaški policist. Delo vojaškega policista je zahtevno, vendar je veliko priložnosti

major
JERNEJ KOSMAČ

»Strokovnost in zakonitost ter nadzor nad izvajanjem pooblastil so pomembni za uspešno delo vojaške policije, zato to področje obravnavamo z največjo resnostjo.«

naddesetnica
PETRA PREBEG

»Zasedbo delovnega mesta vodnice službenega psa v vojaški policiji se mi je uresničila velika želja, da pes postane moj sodelavec.«

za strokovno rast. »Vojaški policist se med delom spoprijema z mnogimi izzivi in vesel sem, da sem se odločil za tako poklicno pot,« je sklenil major Kosmač, ki je trenutno na mirnodobni nalogi v Italiji. Naddesetnica Petra Prebeg iz čete vojaške policije 1. brigade je že 19 let zaposlena kot vodnica službenega psa. V osnovni šoli si je zaželela svojega psa in starši so njeni prošnji ugodili. Od takrat je njena vez s psi samo še rasla. Po končani srednji šoli se je želela priključiti vojski, vendar je bila njena prva prošnja zavrnjena. Leta 2001 pa se je zaposlila v Slovenski vojski. Po opravljenem temeljnem usposabljanju in usposabljanju za pridobitev vojaškopolijskih pooblastil je leta 2003 opravila usposabljanje za vodnika službenega psa specialista za odkrivanje eksploziva. »Zasedbo delovnega mesta vodnice službenega psa v vojaški policiji se mi je uresničila velika želja, da pes postane moj sodelavec,« je povedala. V Slovenski vojski so ji dodelili njenega prvega službenega psa, temperamentnega belgijskega ovčarja. Ker ni imel idealnih lastnosti za psa specialista za iskanje eksploziva, je bilo njuno sodelovanje velik izziv. Ko se je pes upokojil, ga je nadomestil labradorec, specialist za odkrivanje prepovedanih drog. Leta 2009 je bila s psom na misiji na Kosovu. Z novo generacijo psov, izšolanih po sodobnejših smernicah, se ji je pridružila prva predstavnik te generacije, belgijska ovčarka, ki je bila specialistka za odkrivanje eksploziva. Zaradi zdravstvenih težav jo je psička prehitro zapustila in prišla je še ena belgijska ovčarka. S psičko je sodelovala tudi pri preventivnih protibombnih pregledih. Še posebej v čast ji je bilo opravljati preglede ob obisku ruskega predsednika Putina, ko jo je Policija povabila, da jim pomaga pri pregledih območja gibanja visoko varovanega gosta. Psička je marca letos pri starosti skoraj 13 let končala službovanje v Slovenski vojski. Šolanje psov jo veseli tudi v zasebnem življenju. Med letoma 2004 in 2009 je bila s svojo zlato prinašalko aktivna vodnica reševalnega psa. Na temo šolanja psov iskalcev za službene namene se je udeležila usposabljanj na Švedskem ter trenutno opravlja enoletno izobraževanje za naziv inštruktorja psov in vodnikov z mednarodno veljavo. Po švedskem vzoru je eno izmed svojih domačih psičk izšolala tudi za iskanje lubadarja.

DOLŽNOSTI V VOJAŠKI POLICIJI

BESEDILO višji štabni vodnik Uroš Podlesnik, štabni vodnik David Veršnik in štabni vodnik Simon Cerk

FOTO Bruno Toič

Enote vojaške policije v svojih vrstah združujejo vojaške policiste specialiste, ki so usposobljeni in izurjeni za opravljanje specialističnih nalog. Ti specialisti so vojaški policist varnostnik, vojaški policist motorist, pripadniki posebne enote specialne taktike, specialist vojaške policije pirotehnik, kriminalist vojaške policije in vodnik službenega psa.

POGOJI ZA ZAPOSILITEV V VOJAŠKI POLICIJI

Kandidati za postavitve na dolžnost v vojaški policiji morajo poleg splošnih pogojev za zaposlitev v Slovenski vojski izpolnjevati še nekatere druge. Imeti morajo najmanj peto stopnjo izobrazbe in ne smejo biti v disciplinskem postopku ter imeti psihofizičnih ali zdravstvenih omejitev. Pri kandidatih je zaželeno, da imajo najmanj dve leti delovnih izkušenj v Slovenski vojski in soglasje nadrejenega za prerazporeditev v vojaško policijo. Pred prvo razporeditvijo na dolžnost vojaškega policista morajo uspešno opraviti tečaj za pridobitev pooblastil vojaške policije, ki ga izvajajo na Policijski akademiji, in končati usposabljanje za pridobitev vojaške evidenčne dolžnosti vojaškega policista. Tako kandidati izpolnijo pogoje za postavitve na dolžnost vojaškega policista, kar je podlaga za vsa nadaljnja usposabljanja

za opravljanje specialističnih dolžnosti znotraj vojaške policije.

VOJAŠKI POLICIST VARNOSTNIK

Nekateri izmed vojaških policistov lahko varujejo osebe in vojaške delegacije. Vojaški policist varnostnik mora biti odgovoren, samozavesten, odločen, discipliniran, prilagodljiv, razgledan, natančen in komunikativen. Nenehno mora skrbeti za dobro telesno pripravljenost, znati mora obvladovati stresne situacije in sprejemati odgovorne, pravilne ter modre odločitve v vseh okoliščinah, zlasti pa v varnostno težkih razmerah. Zelo dobro mora poznati sebe in svoje zmožnosti ter odzive v takih okoliščinah. Poznati mora pravila lepega vedenja in protokola ter biti diskreten. V različnih okoliščinah mora biti pripravljen sprejemati kompromise, vendar še vedno delovati in upoštevati nekatera načela

➤ Pripadniki posebne enote za specialno taktiko

➤ Specialist vojaške policije pirotehnik

varovanja. Znati se mora ziliti z okolico in postati neopazen. Usposabljanje za varovanje oseb in vojaških delegacij je sestavljeno iz teoretičnega in praktičnega dela. Pri teoriji se kandidati za varnostnika seznani z zakonskimi podlagami, taktiko varovanja, opremo varnostnika ter vozili za spremstvo. Sledi praktični del usposabljanja, med katerim kandidati urijo formacije pri varovanju oseb, vožnjo vozil za spremstvo na poligonu ter streljanje po ustreznem programu. Po uspešno končanem usposabljanju novi varnostnik vse naloge opravlja skupaj z izkušenim varnostnikom, da pridobi izkušnje, nato pa lahko naloge izvaja samostojno.

VOJAŠKI POLICIST MOTORIST

Postati vojaški policist in pri svojem delu uporabljati službeno motorno kolo je želja marsikoga, ki se pridruži vojaški policiji. Delo je videti prijetno in mamljivo, saj je vožnja z motornim kolesom užitek, vendar pot do uspešnega vojaškega motorista ni tako preprosta. Kandidati morajo imeti najprej opravljen voziški izpit A-kategorije, nato pa se postopoma usposablja in seznani z nalogami vojaških policistov motoristov. Začetno usposabljanje poteka na poligonu. Kandidati se tam privadijo na službeno motorno kolo, ki je svojevrstno zaradi teže, širine in posebne dodatne opreme. Po opravljenem usposabljanju je motorist pripravljen za opravljanje nalog na motornem kolesu, kar zahteva dobro predvidevanje, ocenjevanje razmer in odlično psihofizično pripravljenost, saj vožnja občasno traja tudi po več ur brez prekinitve. Spremljanje vojaških kolon in delegacij potekajo v vseh vremenskih razmerah, v dežju, mrazu in vročini. To je dodatna ovira, na katero se motorist privadi z leti in po veliko prevoženih kilometrih. Pripadnik se pogosto z naloge vrne izmučen in premočen, vendar ponosen zaradi uspešno opravljenih nalog ter varno končane vožnje.

PRIPADNIK POSEBNE ENOTE ZA SPECIALNO TAKTIKO

Pripadniki Slovenske vojske, ki želijo postati del posebne enote za specialno taktiko, morajo uspešno opraviti izbirni postopek, funkcijsko vojaško usposabljanje za pripadnike enote ter druga usposabljanja, ki so pogoj za postavitve na dolžnost v vojaški policiji. Po izpolnitvi formalnih

pogojev in postavitvi v enoto so glede na specialnost pripadniki napoteni na različna specialistična usposabljanja doma in v tujini. Izbirni postopek za pripadnike te enote je razpisan glede na potrebe po kadrih. Za pripadnike bojnih skupin posebne enote za specialno taktiko se s selekcijo na izbirnem postopku zagotovi, da so za usposabljanje izbrani le posamezniki s takimi psihofizičnimi sposobnostmi in lastnostmi, ki lahko med usposabljanjem sodelujejo pri vseh aktivnostih in urjenjih, ki zahtevajo nadpovprečno psihofizično pripravljenost. Poleg tega morajo biti sposobni usvojiti predpisano vojaško strokovno in specialistično znanje ter se izuriti v potrebnih spretnostih, tehnikah in taktikah ter na koncu pridobiti navade in vrednote, nujne za izvedbo poslanstva te enote.

SPECIALIST VOJAŠKE POLICIJE PIROTEHNIK

Za delo na dolžnosti specialista vojaške policije pirotehnika mora imeti kandidat opravljeno srednjo tehnično izobrazbo, dobre finomotorične spretnosti, smisel za delo s tehničnimi sredstvi, biti mora spreten pri delu z eksplozivnimi sredstvi in v dobri psihofizični pripravljenosti ter iznajdljiv. Kandidat mora pred postavitvijo na dolžnost v oddelku za protibombno zaščito uspešno opraviti vsa usposabljanja za postavitev na dolžnost vojaškega policista, napoten pa je še na tečaj za pirotehnika znotraj Slovenske vojske ter na tečaj za bombnega operaterja in bombnega tehnika na Ministrstvu za notranje zadeve v policijski specialni enoti. Po uspešno opravljenih usposabljanjih je pripadnik razporejen na dolžnost v oddelek za protibombno zaščito, v katerem so odgovorni za protiteroristične preglede in odkrivanje ter uničevanje eksplozivnih sredstev, naprav ali snovi, ki jih odkrijejo med kaznivim dejanjem ali prekrškom. Skrbi tudi za varnost in zaščito visokih predstavnikov tujih oboroženih sil med njihovim obiskom v Sloveniji in domačih visokih častnikov med dogodki posebnega pomena za obrambo Republike Slovenije.

KRIMINALIST VOJAŠKE POLICIJE

Kandidate za popolnitev dolžnosti kriminalista praviloma pridobivamo znotraj pripadnikov vojaške policije. Iskani so predvsem kandidati, ki izstopajo po nekaterih posebnih lastnostih, kot so visoka stopnja osebne in profesionalne etike ter integritete, komunikativnost, interes za delo z ljudmi, doslednost, odločnost, psihofizična stabilnost, odgovornost, sposobnost opazovanja, presojanja in samostojnega opravljanja dela ter priprave zahtevnejših pisnih izdelkov v povezavi z obravnavo kaznivih dejanj. Kandidat

Vojaški policist motorist

za popolnitev dolžnosti kriminalista v nazivu podčastnik mora imeti čin štabni vodnik, medtem ko se za popolnitev dolžnosti v nazivu višji vojaški uslužbenec zahteva, da ima kandidat opravljeno sedmo stopnjo izobrazbe. V nadaljevanju so kandidati za razporeditev na dolžnost kriminalista napoteni še na usposabljanje na Policijsko akademijo. Tam opravijo kriminalistični tečaj, ki je sestavljen iz teoretičnega in praktičnega dela. Kriminalisti vojaške policije se, da izboljšujejo svoje strokovno znanje, redno udeležujejo vsakoletnega izpopolnjevanja v Policiji.

VOJAŠKI POLICIST VODNIK SLUŽBENEGA PSA

Vodnik službenega psa je poklic, ki mogoče deluje kot idealna služba za nekoga, ki ima rad živali, posebno pse. Delo s psi pa je v bistvu način življenja, saj službeni pes pogosto predstavlja dodatno delo, ki ne more biti vedno poplačano v materialni obliki, včasih pa tudi dodatno omejitvev. Kandidat za vodnika službenega psa si mora poleg tega, da zadosti splošnim pogojem za vstop v vojaško policijo, vsekakor na prvem mestu želeli postati vodnik psa. Predhodne izkušnje so zaželene, vendar niso pogoj. Je pa priporočljivo, da je pripadnik nekaj časa neformalno vključen v delo vodnikov, saj tako ugotovi, ali je ta dolžnost zanj primerna. Primerne kandidata nato napotijo na tečaj za skrbnika, ki ni nujen, potem pa opravi šolanje za vodnika službenega psa v Veterinarski enoti Slovenske vojske, ki deluje v Primožih pri Kočevski Reki. Med usposabljanjem kandidat spozna osnovno delo vodnika in načine šolanja psov, znanje pa po uspešno končanem šolanju izpopolnjuje v enoti, v kateri se podrobneje seznani z operativnimi nalogami ter delom vodnika. Ne glede na formalne pogoje mora biti natančen, dosleden, kreativen in iznajdljiv, sposoben nadzirati svoje odzive, znati opazovati psa in se pravilno odzivati na njegovo vedenje, saj lahko le tako pričakujemo najboljše rezultate. Čeprav ne sme biti vodilo, da se na napakah učimo, pa k izvedbi naloge veliko pripomorejo tudi izkušnje, saj se različni psi na okoliščine povsem različno odzivajo.

S STRATEŠKIM PREVOZOM PO POŠKODOVANI HELIKOPTER

BESEDILO IN FOTO Borut Podgoršek

V nedeljo, 4. julija, je zaradi prevoza španskega helikopterja Tiger, ki je sodeloval na vaji Jadranski udar 2021, na letališču v Cerkljah ob Krki pristalo strateško transportno letalo Iljušin Il-76TD letalske družbe Silkway Airlines iz Azerbajdžana. Prevoz so logistično podprli pripadniki 15. polka vojaškega letalstva.

Letalo Iljušin Il-76TD je priletelo iz Leipziga in na letališču v Cerkljah ob Krki pristalo ob 8.49. Močan hrup letalskih motorjev je naznanjal, da nad Dolenjsko leti veliko letalo, ki čez krilo meri kar 50,5 metra, v dolžino pa slabih 47 metrov.

Vodja letaliških služb v 107. letalski bazi Slovenske vojske stotnik Matej Cvetko je povedal, da se na prihode tako velikih letal posebej pripravijo: »V katalogu letal preverimo, kakšno oskrbo tako letalo potrebuje. Preverimo tudi, koliko goriva potrebuje in katere so nevarnosti. Od prevoznika dobimo zahteve za oskrbo letala in posadke, tako da se lahko na to ustrezno pripravimo. Na letališču smo za prihode tako velikih letal pripravljeni, imamo namreč primerno tehniko in usposobljene ljudi.«

Letalo Iljušin Il-76TD azerbajdžanske letalske družbe je priletelo v Slovenijo po naročilu španske vojske. Ta je iz Slovenije v Španijo prepeljala poškodovani helikopter Tiger, ki je sodeloval na vojaški vaji Jadranski udar 2021. 15. polk vojaškega letalstva je transport logistično podpiral. »Oddelek za

vzdrževanje je zagotovil parkiranje letala in agregat za zunanje napajanje, kontrola zračnega prometa je usmerjala letalo do pristanka, dispečer je usklajeval delo letaliških služb, gasilsko-reševalna služba je zagotavljala osmo kategorijo letališča. Zaradi velikosti letala smo morali vključiti tudi Poklicno gasilsko enoto Krško. Sodelovala je še zdravstvena ekipa,« je razložil stotnik Cvetko in dodal, da s celovito prenovo letališča in posodobitvijo sistema za oskrbo z letalskim gorivom pričakujejo povečanje letalskega prometa na letališču v Cerkljah ob Krki.

Za prevoz španskega vojaškega helikopterja Tiger in druge opreme ter delov do transportnega letala Iljušin Il-76TD so poskrbeli pripadniki 107. letalske baze iz sestave 15. polka vojaškega letalstva. Tam so delo prevzeli posadka letala in pripadniki španske vojske, ki so helikopter in opremo naložili na transportno letalo v slabih treh urah. Sledili so zagon letalskih motorjev in vzlet ter polet transportnega letala proti Madridu.

Natovarjanje helikopterja Tiger na letališču Cerklje ob Krki

CELOVITA PRENOVA LETALA TURBOLET L-410

BESEDILO IN FOTO Borut Podgoršek

Transportno letalo Turbolet L-410 je po petmesečnem popravilu na Češkem obnovljeno in ima novo barvno shemo. Poleg generalne obnove, ki podaljšuje operativnost letala za deset let, bodo vanj po novem lahko vgradili tudi medicinski modul s šestimi ležišči za poškodovane in obolele.

Klišejski stavek, da je letalo najdražje, če ne leti, drži. Vzdrževanje letala namreč natančno predpiše in določi proizvajalec. Sestavne dele, ki so omejeni z generalno obnovo, življenjsko dobo ali drugimi pregledi, je treba spremljati glede na njihov predpisani interval, to je glede na ure, cikle, pristanke ali koledarski čas. Intervali praviloma začnejo teči od izdanega potrdila o sprostitvi v uporabo. Seveda obstajajo tudi izjeme, ki jih predpiše proizvajalec določenega sestavnega dela, na primer gasilnega aparata, gumijastih in kisikovih rezervoarjev, cevi, propelerja in podobno. Mogoče odstopanje od intervala za obnovo sestavnih delov pri letalu Turbolet L-410 UVP-E je pet odstotkov od zahtevanega intervala, razen pri motorju in propelerju, pri katerih odstopanja niso dovoljena. Tudi pri življenjski dobi sestavnih delov ni odstopanj.

Življenjska doba letala Turbolet L-410 UVP-E je 20.000 ur letenja ali 20.000 pristankov. Turbolet Slovenske vojske ima opravljenih približno 7840 ur naleta in 7070 pristankov. Vzdrževanje se sicer loči na manj zahtevno linijsko in zahtevnejše bazno. Ob trdem pristanku, udaru strele, trku s ptico, neoperativnosti, daljši od 15 dni, in drugih primerih pa pooblaščen ter usposobljeno osebje opravi izredne, nenačrtovane ali specialne preglede. Za letalo Turbolet L-410 obstaja kar 27 vrst oziroma intervalov pregledov.

V Slovenski vojski za pravilno bazno vzdrževanje letalnikov skrbijo v 153. letalsko-tehnični eskadrilji. »Ob obsežnejših oziroma večjih servisih, ki jih ne opravimo doma, se naše delo začne s

pozivom slovenskemu pogodbeniku za opravljanje storitev na letalu. V eskadrilji imamo elektronsko evidenco, v kateri vidimo, kdaj sestavnim delom poteče življenjska doba. Na podlagi tega naredimo seznam, kaj je treba pregledati, zamenjati, popraviti, in to zapišemo v poziv. Ponudbe podjetij, ki se prijavijo na poziv, pregledamo in izmed ustreznih izberemo najugodnejšo. Za nas je pomemben tudi rok izvedbe. Letalo potem skladno s sklenjeno pogodbo skupaj s pripadajočo dokumentacijo predamo v servis. Potem periodično spremljamo potek dela in na koncu pregledamo, če so bila dela opravljena. To naredimo s pregledom tako imenovanih delovnih kartic,« je povedal letalski inženir

➤ Iz kabine so odstranili stare obloge in sedeže.

➤ Preizkus motorjev

➤ Posodabljanje navigacijskega sistema

nadporočnik Tomaž Majdič, ki je bil odgovoren za nadzor generalne obnove letala. Delo so izvedli v podjetju Aircraft Industries iz Kunovic na Češkem, v katerem letala Turbolet tudi izdelujejo.

SERVIS R3

Oznaka R pomeni, da je letalo na rednem servisu, ki mora biti opravljen vsakih deset let ali po 4800 urah letenja. Komercialni direktor podjetja Aircraft Industries Tomáš Novák je ob tem povedal, da je ta pregled podoben kot pregled D na potniških letalih, in dodal: »Rečemo mu R3, ker je to že tretji tako velik pregled. Tak vzdrževalni poseg predvideva okoli 3200 ur dela. Obsega razstavljanje letala, odstranjevanje barve, kleparska dela, kitanje, barvanje in modifikacije ter pregled vseh sistemov, avionike in zamenjavo oziroma popravilo pretečenih sestavnih delov. En motor smo poslali na manjši servis, drugi je v redu. Vse delamo po programu vzdrževanja in po terminskem načrtu. Naše delo je, da letalo popravimo tako, da bo Slovenska vojska z njim lahko varno in dobro opravljala svoje naloge.«

Program vzdrževanja obsega obvezna načrtovana vzdrževalna opravila po navodilih tipskega certifikata in zahteve pristojnih letalskih oblasti, operaterja ter vzdrževalne organizacije. Ob vgradnji dodatne opreme ali modifikacije, na primer certificiranih nosilcev in nastavkov za iPode, avtomatskih varovalk, medicinskega kompleta, je treba opraviti revizijo programa vzdrževanja. Nadporočnik Tomaž Majdič je ob tem povedal, da spremembo programa vzdrževanja letala vsako leto pripravi inženiring vzdrževalne organizacije 153. letalsko-tehnične eskadrilje, ki oblikuje pisni predlog in ga da pregledati nadzorniku kakovosti v 153. letalsko-tehnični eskadrilji. Strokovno verifikacijo opravi nadzornik kakovosti v 15. polku vojaškega letalstva, odobritev pa Vojaški letalski organ.

»Letalo smo razstavili na osnovne sestavne dele,« je nazorno pojasnil Tomáš Novák. Najprej so odstranili vse instrumente, sisteme na letalu in motorja, nato pa so od trupa letala ločili krilo in rep. »S trupa, repa in krila smo odstranili barvo. Potem smo po navodilih pregledali strukturo celotnega letala. Pregledali smo, ali so kje korozija in razpoke.

Na podlagi pregleda smo popravili vse napake. Vgradili smo tudi nastavke za medicinski komplet. Stanje strukture letala je dobro in bo po tem servisu lahko učinkovito letelo še naprej. Vsaj še 15 let,« je o stanju letala povedal češki predstavnik. Njegovemu mnenju je pritrdil tudi nadporočnik Majdič, ki je povedal, da je bil presenečen, da na konstrukciji letala ni bilo niti poškodb niti rje. »Našli smo nekaj razpok na horizontalnem krmilu, vendar nič kritičnega. Razpokane dele so popravili oziroma okrepili tako, da je zdaj vse tako, kot mora biti,« je sklenil Majdič.

Preverili so vse vijake in kovice, ki jih je na turboletu kar 145.000. Po barvanju v standardno Natovo barvno shemo FS 36375 mat so letalo spet sestavili. Tudi vse oznake, zastava in registracija so barvane. Tipografija uporabljenih črk in števil je Helvetica. Hkrati z barvanjem in sestavljanjem letala so pregledali vse instrumente in sisteme na letalu. Avionika je ostala enaka. Preverili so električno napeljavo in nekatere žice nadomestili z novimi. Stare varovalke so zamenjali z novejšimi, ki so stabilnejše in povečujejo zanesljivost. Poleg tega so bili v kokpitu dodani certificirani nastavek za iPod in priključki za USB. Na letalu je približno 200 postavk, ki imajo sestavne dele z omejitvami, od letala, krila, kablov, stikal, ventilov, črpalk, detektorjev do filtrov in gum. Nekatere morajo zamenjati, druge lahko obnovijo. Vendar lahko tudi te obnovijo največ trikrat, potem so za odpis. Tokrat so med drugim obnovili črpalko za gorivo in enoto za nadzor hitrosti vrtenja propelerja. Na sprednje robove krila in repa so namestili novo gumo, ki je del sistema zaščite proti zaledenitvi. Na enem izmed motorjev so morali zamenjati disk turbine, ker je že dosegel svojo dobo delovanja. Dodatno so vgradili priključke za medicinski modul. To pomeni, da bo lahko letalo služilo tudi za prevoz obolelih ali poškodovanih. Na letalu bodo trije sedeži za medicinsko osebje in šest mest za nosila. Obnovili so tudi notranjost letala.

BIROKRACIJA

Vzdrževanje letala je zahteven proces z veliko birokracije. Nadporočnik Tomaž Majdič je povedal, da morajo imeti vsi, ki delajo na letalu, ustrezne certifikate

S temeljito obnovo so pridobili predvsem na varnosti letenja in letalu podaljšali življenjsko dobo.

oziroma licence, in dodal: »Ker je naše letalo tokrat na servisu pri proizvajalcu letala, Vojaškemu letalskemu organu ni treba pregledati certifikatov ljudi, ki delajo na letalu, in jih odobriti. Če bi letalo servisirali kje drugje, pa bi moral Vojaški letalski organ pregledati in odobriti vse certifikate. Tako bi potrdili, da so zaposleni v nekem podjetju usposobljeni za izvedbo servisa. Naš Vojaški letalski organ mora preveriti tudi pilote, ki opravijo preizkusni let. Tokrat je podjetje Aircraft Industries za preizkusni let določilo tri češke pilote. Vojaški letalski organ je za njihovo preverjanje potreboval njihove

letalske in zdravniške licence. Ko jih je potrdil, so izpolnjevali vse predpisane pogoje za testni let. Tudi predstavniki podjetja Aircraft Industries, ki so preverili pravilnost delovanja tako imenovane črne skrinjice CVFDR, so morali predložiti vse potrebne certifikate, da so usposobljeni za to delo. Skladno s predpisi Vojaškega letalskega organa pravilnost delovanja skrinjice preverja predstavnik Službe za preiskave letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov RS, ki je na Ministrstvu za obrambo in v Slovenski vojski edini pooblaščen za ravnanje s to napravo. Ta služba je pooblastila

▲ Tehnika med vgradnjo črpalk za gorivo

podjetje Aircraft Industries, da je preverilo pravilnost delovanja skrinjice.

PREIZKUSNI IN PREVZEMNI LET

Ko je letalo sestavljeno, sledi preizkus motorjev na zemlji, da se ugotovi ustreznost delovanja motorjev in njihovih sistemov. Ko je vse tako, kot mora biti, sledi preizkus letala v zraku. Preizkusni let opravijo tovarniški piloti, da preverijo splošno operativno stanje letala in sistemov po opravljenem vzdrževalnem posegu. »Če je vse brezhibno, zaključimo dokumentacijo,« je pojasnil nadporočnik Majdič. Drugače tehniki opravijo pomanjkljivosti, piloti pa ponovno opravijo tehnični let. Opravljeni preizkus letala v letu potrdi preizkusni pilot v poročilu o preizkusu letala. Obseg preizkusnega leta je odvisen od del, ki so jih na letalu opravili. Lahko je celoten ali delni. Sledi prevzemni let, ki ga izvedejo naši piloti. Tudi oni opravijo predpisane postopke in preverijo ustreznost delovanja vseh sistemov. Pilot major Roman Podlesnik, ki je izvedel prevzemni let, je bil prisoten tudi na dveh preizkusnih poletih, ki sta jih opravila tovarniška preizkusna pilota. Po navedbah majorja Podlesnika so med preizkusnim letom ugotovili le manjše nepravilnosti, kar je povsem normalno ob tako obsežnem posegu v letalo. »Zdaj je letalo v odličnem stanju, kot bi bilo novo. S tem temeljitim posegom smo pridobili predvsem na varnosti letenja in podaljšali dobo delovanja letala,« je sklenil. Poleg Slovenije letala Turbolet L-410 v Evropi uporabljajo tudi češka, slovaška, litvanska in bolgarska vojska ter poljska obalna straža. Skupno so od leta 1971 izdelali 1300 letal, od katerih jih danes leti še okoli 350. V tovarni v Kunovicah je zaposlenih 1100 delavcev. Izdelajo 12 letal Turbolet L-410 UVP-E20/-NG na leto. Zazrt v prihodnost je Tomáš Novák predlagal, da bi bilo smiselno razmisliti o posodobitvi kokpita z novo avioniko Garmin700 ter dodatnim sistemom prezračevanja in zamenjavi motorjev, pri čemer bi vgradnji zahtevali minimalno modifikacijo. Na voljo sta motorja GE875 ali PWC-PT6, ki sta močnejša od motorjev Walter M 601E, ki sta zdaj vgrajena na letalo Turbolet. Poleg manjše porabe in večje nosilnosti bi tako povečali potovalno hitrost letala in podaljšali čas med servisi motorjev ter znižali operativne stroške.

PREDNOSTNE NALOGE PREDSEDOVANJA NA OBRAMBENEM PODROČJU

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

Na spletnem dogodku v organizaciji belgijskega Kraljevega inštituta za mednarodne zadeve Egmont je 5. julija minister za obrambo mag. Matej Tonin predstavil prednostne naloge predsedovanja Republike Slovenije Svetu Evropske unije na obrambno-varnostnem področju. Pogovor je vodil prof. dr. Sven Biscop, strokovnjak za skupno varnostno in obrambno politiko EU, ki deluje na inštitutu Egmont na univerzi v Gentu. Med glavnimi prednostnimi nalogami je minister naštel krepitev sodelovanja med Evropsko unijo in Natom, Zahodni Balkon, energetske učinkovitosti v obrambnem sektorju in nadaljevanje procesa oblikovanja strateškega kompasa. Napovedal je številne konference, seminarje in evropsko-balkanski vrh.

Minister za obrambo Matej Tonin je že v uvodu pojasnil, da je geslo slovenskega predsedovanja Svetu Evropske unije *Skupaj. Odporna. Evropa*. To odraža tudi prednostne naloge na obrambnem področju. V okviru skupne evropske varnostne in obrambne politike bo pozornost usmerjena na zmožnost Evropske unije, da se na krize, ki imajo neposreden vpliv na njene interese, odziva učinkovito ter odločno. Živimo v nepredvidljivem svetu, iz zivi pa prinašajo tudi priložnosti, je poudaril in dodal, da je pot do skupnega imenovalca ob razlikah v Evropski uniji včasih zahtevna in polna izzivov, vendar uspehi vedno prinašajo zadovoljstvo. »Na Ministrstvu za obrambo se bomo posvetili sodelovanju med Evropsko unijo in Natom, podpiranju držav Zahodnega Balkana pri približevanju evro-atlantskim povezavam in energetske učinkovitosti na obrambnem področju,« je izpostavil minister.

ISKANJE NOVIH PRILOŽNOSTI IN KREPITEV ODPORNOSTI

V okviru sodelovanja med Evropsko unijo in Natom bo Slovenija spodbujala predloge, ki izhajajo iz skupne deklaracije, še posebej pri zoperstavljanju hibridnim in kibernetičnim grožnjam, vojaški mobilnosti in izboljšanju civilno-vojaškega sodelovanja ob krizah. Prizadevali si bomo za enovit nabor sil in izboljšanje izmenjave informacij. »S krepitevijo vezi med Evropsko unijo in Natom izboljšujemo tudi transatlantske odnose. Partnerstvo bomo poglobili tudi v okviru procesov razvoja strateškega kompasa in novega strateškega koncepta zavezništva Nata. Naklonjeni smo tudi zamisli o tretji skupni deklaraciji, ki bi dodatno opredelila strateško partnerstvo med Evropsko unijo in Natom. Ob obrambno-varnostnih izzivih in zaradi vpliva podnebnih sprememb verjamemo, da je treba dvigniti raven sodelovanja

in zaupanja med organizacijami,« je poudaril Tonin in povedal, da bodo potekali številni dogodki, namenjeni poglobljanju partnerstva. Konferenca na visoki ravni o strateškem kompasu z Inštitutom Evropske unije za varnostne študije bo v virtualni obliki potekala 14. oktobra, v Bruslju pa bo 17. oktobra organizirana konferenca na visoki ravni v sodelovanju s Friends of Europe o sodelovanju med Evropsko unijo in Natom z naslovom *Pogled naprej ali padec nazaj: strateški kompas EU in Nato 2030*. Tretja konferenca bo namenjena hibridnim grožnjam in bo potekala v sodelovanju z evropskim centrom odličnosti v Ljubljani 23. in 24. oktobra.

Med predsedovanjem bo pozornost namenjena tudi državam Zahodnega Balkana in podpori pri njihovem približevanju evro-atlantskim povezavam. Cilj je izboljšanje formalnega in neformalnega

dialoga med državami v regiji, kar bo prispevalo k večjemu vključevanju v mehanizme, vključno s sodelovanjem na mednarodnih misijah in v operacijah. Minister je poudaril, da se bo Slovenija zavzemala za geografsko uravnoteženost novih mehanizmov skupne obrambne politike Evropske unije, kot so strateški kompas, evropski mirovni sklad, stalno strukturirano sodelovanje na obrambnem področju in evropski obrambni sklad, ki so priložnost za vzpostavitev zmogljivosti in krepitev odpornosti v tej regiji. Napovedal je več dogodkov in seminarjev. Države Zahodnega Balkana bodo objavljene na mednarodno vojaško vajo DRM2EX 2021, ki bo v Sloveniji potekala med 18. in 28. oktobrom, ter na potresno vajo SIQUAKE s področja civilne zaščite med 4. in 8. oktobrom. Eden izmed najpomembnejših dogodkov predsedovanja bo tudi neformalni vrh držav Evropske unije in Zahodnega Balkana v začetku oktobra.

Tretja prednostna naloga, ki jo je izpostavil minister Tonin, je energetska učinkovitost obrambnega področja, ki ji bodo sledili v okviru vojaške mobilnosti, pri projektih trajnostne mobilnosti in iskanju alternativnih goriv za obrambno-varnostni sektor. Poudaril je tudi pomembnost spodbujanja evropskega gospodarstva, znanosti in inovatorjev ter dejavnosti srednjih in malih podjetij, ki so glavni vir naprednih rešitev na energetske področju. Projekt Defence Resilience HUB Network in Europe (RES-HUB) je po oceni ministra primer dobre prakse, Slovenija pa je tu vodilna država v Evropski uniji. Iskanje trajnostnih rešitev in nižanje ogljičnega odtisa bosta

Posebna pozornost bo namenjena podpori državam Zahodnega Balkana pri njihovem približevanju evro-atlantskim povezavam.

osrednji temi več dogodkov, med drugim bo po spletu 22. septembra potekal obrambno-vojaški seminar *Novi modeli oskrbe z energijo za vzdržno in odporno vojaško sodelovanje*, 23. in 24. novembra pa bo v Ljubljani potekal posvetovalni forum o vzdržni energiji na obrambnem in varnostnem področju.

S STRATEŠKIM KOMPASOM DO KREPITVE AVTONOMIJE EU

Minister je omenil tudi področje civilne zaščite, na katerem se bo slovensko predsedovanje osredotočilo na razvoj ciljev unije za odpornost na nesreče ter na vzpostavitev in zagon evropske mreže znanja civilne zaščite. Napovedal je tudi nadaljevanje prizadevanj portugalskega predsedstva za operacionalizacijo evropskega mirovnega instrumenta, glede evropskega obrambnega sklada pa je prepričan, da bi morali zagotavljati finančne spodbude za mala in srednja podjetja ter jim omogočiti vstopanje v dobavne verige. Omenil je še cilje pri zoperstavljanju hibridnim grožnjam, pri čemer je Slovenija prevzela predsedovanje horizontalni delovni skupini za krepitev odpornosti in preprečevanje hibridnih groženj, ter izpostavil pomen skupnih vojaških urjenj in vaj.

Ob naštevanju prednostnih tem predsedovanja je minister poudaril tudi aktualni proces oblikovanja strateškega kompasa, katerega cilj je krepitev avtonomije in odpornosti Evropske unije. Glavna vloga Slovenije bo usklajevanje in doseganje soglasij med državami članicami o vseh odprtih vprašanjih, kar bi bilo dobro izhodišče za konec procesa strateškega kompasa med francoskim predsedovanjem Svetu Evropske unije marca 2022. Ob tem je mag. Tonin opozoril tudi na pomen napredka pri vseh drugih pomembnih obrambnih in varnostnih pobudah.

V SLOVENSKI VOJSKI SKRBIJO ZA PROTOKOLARNE PREVOZE

Predsedovanje Slovenije Svetu Evropske unije podpira tudi Slovenska vojska. V kranjski vojašnici je tako 1. julija začel delovati operativni center predsedovanja Svetu Evropske unije, ki zagotavlja 24-urno logistično podporo z zagotavljanjem prevozov med lokacijami, ambasadami, hoteli in letališči. Slovenska vojska je usposobila 190 pripadnikov iz vseh enot za voznike protokolarnih vozil. V operativnem centru načrtujejo in organizirajo spremstva ter premike, zagotavljajo stalno povezavo z operativnim centrom Ministrstva za zunanje zadeve in Policijo ter sodelujejo z drugimi ministrstvi in ustanovami, ki zaprosijo za prevoze delegacij. Razpolagajo z obsežnim avtomobilskim parkom protokolarnih vozil in razporejajo voznike. Za operativni center bo najzahtevnejši september, saj bo takrat v Sloveniji veliko dogodkov in obiskov visokih gostov.

Temeljna usmeritev operativnega centra je bila zagotavljanje voznikov za delegacije in visoke goste, ki se v Sloveniji med predsedovanjem udeležujejo različnih dogodkov in srečanj. Ministrstvo za zunanje zadeve je najelo skupno 115 vozil, izmed teh 45 limuzin znamk BMW, Audi in Mercedes, ter še 70 kombijev za prevoz spremljevalcev delegacij, voznike pa je priskrbel Slovenska vojska. Vodja operativnega centra major Rajko Florjančič iz Poveljstva sil Slovenske vojske je povedal, da se je pokazalo, da bodo morali za koordinacijo številnih dogodkov vzpostaviti večji in zmogljivejši operativni center. Prostore so našli v kranjski vojašnici. Poskrbeli so za ustrezno računalniško opremo, zasloni za spremljanje premikov in radijske zveze, uredili so primerno namestitev za nočitve voznikov in dežurnega osebja ter 1. julija začeli delo. Pred tem je bilo pomembno, da iz enot Slovenske vojske pridobijo 190 pripadnikov za opravljanje dolžnosti voznikov in jih za protokolarno vožnjo tudi ustrezno

BESEDILO Jerneja Grmadnik
FOTO Robert Cotič

usposobijo. Vojaški uslužbenec XI. razreda Zdenko Musar iz Poveljstva sil Slovenske vojske v operativnem centru sodeluje pri usposabljanju voznikov in skrbi za koordinacijo s Policijo. Usposabljanje iz varne vožnje je potekalo v Centru varne vožnje na Vranskem, večšine pravilne vožnje v taktiki, torej v varovani koloni, pa so pripadniki vadili tudi na poligonu za varno vožnjo v Cerkljah ob Krki. »Varnost je na prvem mestu. Vozniki se morajo organizirati tako, da so kolone varne in varovane na primeren način, saj vozijo hitro ter na kratki razdalji. Taka usposabljanja po navadi trajajo več mesecev, mi smo jih strnili v en dan, vendar so policisti pohvalili vožnje naših voznikov in do zdaj ni bilo nobenih težav,« je pojasnil in dodal, da je sodeloval že pri predsedovanju leta 2008, vendar je bilo takrat na voljo več časa za usposabljanje. »Tokrat pa je po neuspešnih državnih razpisih za zunanje izvajalce naloge prevzela vojska in se morala hitro organizirati. Vojska ima bogate logistične izkušnje in organizacijsko znanje, ljudje so varnostno preverjeni že v službi. Poudariti je treba tudi, da je vsak voznik specialist na nekem področju in je to zanj le

Vozila za prevoz visokih gostov in delegacij med predsedovanjem vozijo vojaki.

dodatna naloga,« je še izpostavil in poudaril, da je delo voznikov nepogrešljivo in odgovorno.

OPERATIVNI CENTER DELUJE 24 UR NA DAN

V operativnem centru deluje 15 pripadnikov, večinoma iz Poveljstva sil Slovenske vojske, Logistične brigade, Generalštaba Slovenske vojske in 1. brigade. Ti imajo različne naloge. Dežurni je zadolžen za spremljanje vseh premikov, načrtovalci premikov skrbijo za načrtovanje prevozov, enakomerno vključevanje voznikov in sistem informiranja, kadrovnika opravljata obračune delovnih ur, oseba za akreditacije skrbi za ustrezna dovoljenja in dokumente vozil, logistik pa ureja namestitve, hrano, pranje in druge logistične potrebe, ki jih imajo vozniki ter drugi pripadniki operativnega centra. Pomembno vlogo imajo tudi pripadniki, ki so zadolženi za avtomobilski park. Ti skrbijo, da so limuzine in kombiji ustrezno opremljeni, čisti in pripravljeni na vožnjo. »Ministrstva in druge ustanove javne uprave čez skupni informacijski sistem naročajo prevoze, ki jih nato prenašamo v svoj sistem za načrtovanje. Velikokrat se najave zgodijo tik pred zdajci in to je za nas eden najzahtevnejših izzivov. Za potrebe predsedovanja imamo na razpolago 120 voznikov, še dodatnih 70 pa jih bomo potrebovali septembra, saj bo ta mesec še posebej izstopal po številu dogodkov oziroma obiskov,« je pojasnil major Florjančič. Zato so usposobili tudi nekaj pripadnikov Garde Slovenske vojske in voznikov avtobusov iz Logistične brigade. »V operativnem centru skrbimo tudi za akreditacije voznikov in vozil. Vedno moramo najaviti Policiji, katero vozilo bo sodelovalo v protokolu. Vozila v varovanih kolonah morajo biti protibombno pregledana, ob dogodkih najvišje varnostne stopnje pa tudi protislušno. To delo opravlja Policija s svojimi sredstvi. Prav tako morajo imeti akreditacijo vsi vozniki, ki so pred tem varnostno

vojak
BOŠTJAN BOGME,
670. logistični polk

»Za zdaj so moje izkušnje pozitivne, saj je vse potekalo brez zapletov in incidentov, včasih pa je izziv poiskati goste, ki sami zapustijo hotel ali dogovorjena mesta za prevzem.«

vojak
DENIS ŠTINGL,
132. gorski polk

»Odgovorno nalogo sem sprejel z veseljem, saj imam tako možnost voziti zmogljivejše avtomobile višjega cenovnega razreda.«

preverjeni. Brez veljavnih dokumentov nimajo vstopa v protokolarni objekt,« je pojasnil vodja operativnega centra. Delo pripadnikov operativnega centra poteka v 12-urnih izmenah. Redno komunicirajo in sodelujejo z Ministrstvom za zunanje zadeve in Policijo. Ti prihajajo na koordinacijske sestanke, na katerih načrtujejo prevoze, spremstva in varovanja. Največ voženj vozniki opravijo do letališč, hotelov, protokolarnih objektov ter glavnega mesta. Tuje goste občasno prevzamejo tudi na mejnih prehodih. Septembra bodo potekali številni dogodki, srečanja in konference, zato bodo v operativnem centru še posebej obremenjeni. Prevoze bodo zagotavljali tudi za Blejski strateški forum. »Veliko bo dela in prilagajanja, vpoklicali bomo maksimalno število voznikov, saj imamo po osem dogodkov na dan, podpiramo pa goste iz kar tridesetih držav,« je razložil major Florjančič. Ob koncu pogovora je še izpostavil, da je operativni center zadolžen tudi za skladiščenje protokolarnih daril med predsedovanjem. V centru darila sprejemajo in oddajajo na podlagi usmeritev Urada Vlade Republike Slovenije za komuniciranje tistim ministrstvom, ki organizirajo dogodke.

VESELI NOVIH IZZIVOV

Vojak Boštjan Bogme iz 670. logističnega polka se je za nalogo voznika javil sam. Tudi sicer je že opravljal to delo. Povedal je, da dobro sodelujejo s Policijo, ki jih je na začetku tudi usposobila za vožnjo. Ta se sicer nekoliko razlikuje od običajne vožnje. »Za zdaj so moje izkušnje pozitivne, vse je potekalo brez zapletov in incidentov, včasih pa je izziv poiskati goste, ki sami zapustijo hotel ali dogovorjena mesta za prevzem,« je pojasnil. Nov izziv je sprejel tudi vojak Denis Štingl iz 132. gorskega polka, ki je prvič v vlogi voznika. Povedal je, da so se na usposabljanju seznanili s pravili protokolarnih vožnj, pri kateri moraš biti izjemno pozoren. Pogosto vozi na razdalji med brniškim letališčem, Kongresnim centrom Brdo in Ljubljano. Odgovorno nalogo je z veseljem sprejel, saj ima tako možnost voziti zmogljivejše avtomobile višjega cenovnega razreda. Povedal je še, da morajo vozniki nositi slavnostne uniforme in se držati predpisanih preventivnih ukrepov za preprečevanje širjenja okužb s covidom-19.

V SLOVENIJI EDEN IZMED PETIH LOGISTIČNIH CENTROV NA VAJI DEFENDER EUROPE

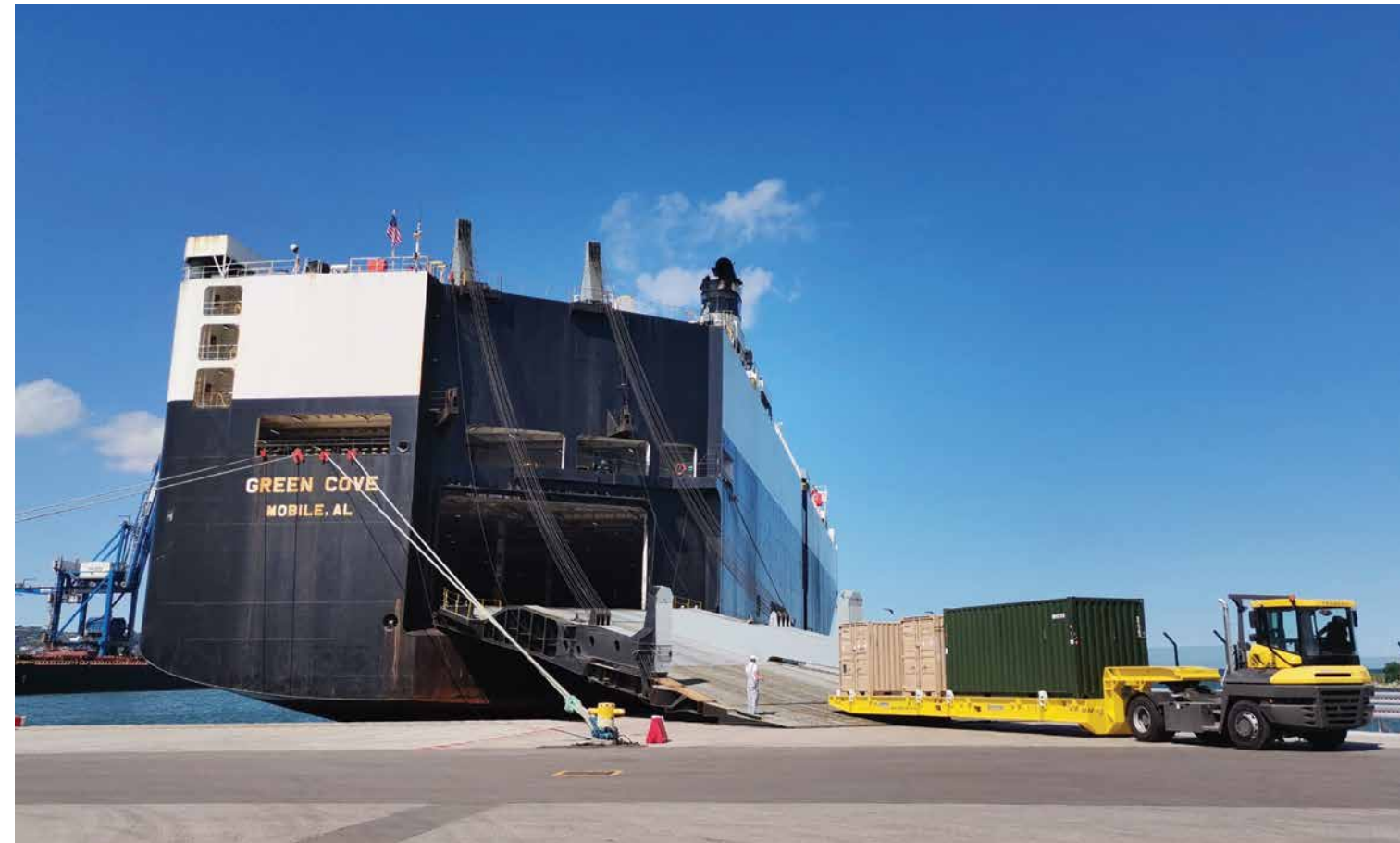
BESEDILO IN FOTO Jerneja Grmadnik

Za večino sil Slovenske vojske se je sklop vaj Defender Europe 2021 začel maja in končal konec junija, Logistična brigada pa je aktivnosti končala šele v začetku julija z odhodom ameriške in angleške ladje, ki sta iz Luke Koper odpeljali vozila ter drugo opremo zavezniških sil. Logistična brigada je, da bi povečala pripravljenost in povezljivost, varno, pravočasno ter uspešno zagotavljala nastanitve, prehrano, različno opremo in gorivo ter poskrbela za transportno in zdravstveno podporo zavezniškim ter partnerskim oboroženim silam, ki so se usposabljevale v Sloveniji ali opravljale premike čez naše ozemlje. Podpirala je tudi svoje oborožene sile na vajah doma in v tujini ter vse aktivnosti opravila ob upoštevanju ukrepov za preprečevanje širjenja okužb s covidom-19.

Vloga Republike Slovenije in Slovenske vojske je bila med vajo Defender Europe 2021 zavezniškim oboroženim silam zagotoviti varen in čim hitrejši prehod čez naše ozemlje, jim omogočiti, da na našem ozemlju oblikujejo svoje sile, ter jim zagotoviti logistično podporo in ustrezno varnost. »Logistična brigada je znova dokazala, da je zanesljiva in kredibilna partnerica ter da je pripravljena in sposobna zagotoviti ter izvesti logistično podporo države gostiteljice, kar je bilo tokrat še težje, saj je vaja potekala v izrednih zdravstvenih razmerah zaradi pandemije,« je izpostavil poveljnik Logistične brigade polkovnik Franjo Lipovec ob koncu aktivnosti, povezanih s podpiranjem mednarodne vaje Defender Europe 2021 med 1. majem in 9. julijem. Na ameriško vodeni vaji je z namenom skupnega urjenja in krepitve povezljivosti sodelovalo 28.000 udeležencev iz 27 držav. Vaje so potekale na 30 različnih lokacijah od Črnega morja, čez Balkan do Baltskega morja, v le petih državah pa so bili vzpostavljeni logistični centri, eden izmed njih tudi v Sloveniji.

NAJVEČJE IZZIVE PREMAGOVALI TUDI PONOČI

Podpolkovnik Benjamin Kovačič, poveljnik 157. logističnega polka in centra za logistično podporo, je pojasnil organiziranost Logistične brigade. Umeščena je bila neposredno pod Poveljstvo sil Slovenske vojske, taktično-operativni

center Logistične brigade pa je skrbel za usmeritve. V sestavi poveljniškega mesta Logistične brigade so bili skupini za spremljanje razmer in za načrtovanje, nacionalni center za kontrolo in spremljanje premikov, vojaška policija ter častniki za povezavo iz poveljstev in enot Slovenske vojske. 670. logistični polk je podpiral center za podporo konvojov v Vojašnici Edvarda Peperka v Ljubljani, 157. logistični polk pa center za logistično podporo v Postojni, ki je oskrboval sile na poti do Luke Koper. Centra sta zavezniškim silam zagotavljala nastanitve, prehrano, spremstvo prevozov, dezinfekcijo, zdravstveno oskrbo, vzdrževanje materialnih sredstev, v centru za podporo konvojov je bila zagotovljena tudi oskrba z gorivom. Pomembni sta bili tudi logistični točki vstopa in izstopa v Slovenijo, in sicer Luka Koper in Letališče Jožeta Pučnika na Brniku. Vojaška zdravstvena enota je zagotavljala zdravstveno oskrbo ter med majem in julijem na devetih lokacijah opravila 132 zdravstvenih zagotovitev. Pripadniki enote

premične bolnišnice Role 2 so medtem sodelovali na mednarodni medicinski vojaški vaji skupaj s pripadniki Nacionalne garde Kolorada ter se urili v skupnem delovanju. V okviru te vaje je bilo vpoklicanih 43 rezervnih pripadnikov zdravstvenega osebja. »Zaradi razmer, povezanih s covidom-19, in testiranjem je imela Logistična brigada še več dela z načrtovanjem, usklajevanjem in koordinacijo, kar nam je vzelo več časa. Tudi ob odhodu so se morali vsi pripadniki testirati,« je pojasnil podpolkovnik. Med vajo Defender Europe 2021 ni bilo zaznanih okužb s covidom-19. Ekipe Logistične brigade na terenu in v vojašnicah so ves čas delovale neprekinjeno, podpolkovnik Kovačič pa je poudaril, da so bile največji izziv zamude pri najavah zavezniških enot, na katere se je bilo treba hitro odzvati. »Imeli so svoj tempo in temu smo se morali prilagajati. Včasih je to pomenilo, da smo ukrepali sredi noči.« V logističnem centru je bilo nastanjenih še 55 pripadnikov angleških oboroženih sil in 22 pripadnikov ameriških oboroženih sil, ki so delovali kot podpora in s katerimi so imeli pripadniki Logistične brigade največ neposrednega stika.

19.000 KILOMETROV IN OBROKOV

Med vajo Defender Europe 2021 se je čez območje Republike Slovenije prepeljalo več kot 7200 oseb in več kot 1800 vozil, vojaška policija pa je ob spremstvu naredila skoraj 20.000 kilometrov. Logistična brigada je silam zagotavljala neprekinjeno oskrbo z gorivom in zagotovila več kot 19.000 obrokov. Čez Slovenijo je potovalo 300 konvojov, izmed teh 240 zavezniških. Ob tem sta sogovornika poudarila tudi odlično sodelovanje s prometno policijo, Družbo za avtoceste v Republiki Sloveniji in drugimi udeleženci. Logistična brigada je v tem času podpirala tudi svoje sile na vajah Črni labod na Madžarskem in

Natovarjanje enajstnadstropne ameriške transportne ladje

Takojšnji odgovor na Hrvaškem ter na vajah Zvezdni vitez in Jadranski udar na domačih tleh. Na zadnji je sodeloval tudi vod tankistov, ki spada k Logistični brigadi. Ob dnevu za visoke goste je poskrbela še za pripravo slovesne kulise z odrom na osrednjem vadišču Slovenske vojske Poček. Ob teh aktivnostih so pripadniki Logistične brigade opravljali vse redne naloge in cepljenje za pripadnike Slovenske vojske ter kritične infrastrukture.

IZKUŠNJE PRIDOBIVALI NA REGIJSKIH VAJAH LETA 2019

Za Logistično brigado je bila to ena izmed večjih in obsežnejših vaj, ki jo je podpirala, veliko izkušenj pa si je pridobila s podporo regijskim vajam leta 2019. Polkovnik Franjo Lipovec je povedal, da je bila takrat njena vloga nekoliko drugačna, saj je večina zavezniških sil med regijskimi vajami prihajala v Slovenijo, tokrat pa je bil bolj poudarjen izmik sil z jugozahodnega Balkana. Te so se premikale čez naše ozemlje v Luko Koper. »Pred dvema letoma smo dobili pomembne izkušnje in se naučili, kako oblikovati podporne baze. Tako smo letos znali še bolje oceniti, koliko podpore potrebujemo na določenih področjih, in smo bili zato še racionalnejši ter učinkovitejši. Izboljšali smo povezljivost z zavezniki, boljše pa je bilo tudi izmenjevanje informacij. Veliko smo se naučili in ocenjujem, da smo bili še uspešnejši,« je sklenil poveljnik Logistične brigade. Sodelovanje s Slovensko vojsko je pohvalil tudi major Peter Hockley, pripadnik logistične brigade angleških oboroženih sil, ki je bil v Luko Koper odgovoren za natovarjanje ladje. Z izvedbo vaje so po njegovih besedah zaveznice in partnerice izboljšale povezljivost in skupno delovanje. »Bistvo vsega so ljudje in partnerji ter zaupanje, ki se zgradi med njimi. Z Logistično brigado smo že od začetka odlično sodelovali, se povezovali in bili učinkoviti,« je povedal ob koncu vaje Defender Europe 2021 v Luko Koper. Tam se je 9. julija dopoldne začelo natovarjanje več kot 350 transportnih vozil in opreme ameriških oboroženih sil na transportno ladjo.

PRAZNOVALI 19 LET

BESEDILO Jerneja Grmadnik

FOTO Bruno Toič

Slovesnostjo v kranjski vojašnici je Logistična brigada Slovenske vojske 1. julija zaznamovala 19-letnico delovanja. S proslavo so zaznamovali tudi dan oklepnih enot, ki jih predstavljajo pripadniki 45. centra goseničnih in bojnih vozil Slovenske vojske.

Pripadnice in pripadnike sta na slovesnosti nagovorila poveljnik Logistične brigade polkovnik Franjo Lipovec in namestnik poveljnika sil Slovenske vojske brigadir Franc Koračin. Podelili so tudi priznanja, pohvale in nagrade izstopajočim pripadnikom ter razglasili najboljšega vojaka in najboljšega podčastnika.

Logistična brigada Slovenske vojske svoj dan praznuje 1. julija, ko je bila leta 1992 v Vojašnici Šentvid ustanovljena delovna skupina za vzpostavitev delovanja poveljstva enot za podporo. Sčasoma je Logistična brigada postala učinkovita in uspešna logistična organizacija Slovenske vojske, ki deluje pod motom *Na pravem mestu ob pravem času*. V njeni sestavi od leta 2013 delujejo pripadniki 157. in 670. logističnega polka, Vojaške zdravstvene enote ter Inženiringa, ki spada v poveljstvo Logistične brigade.

ŠTEVILNE DODATNE NALOGE

Poveljnik Logistične brigade polkovnik Franjo Lipovec je čestital pripadnikom in pripadnikom za odlično ter uspešno delo, ki je potekalo v zaostrenih časih epidemije covid-19. Poleg vseh rednih nalog je izpostavil še številne dodatne, kot so sodelovanje pri zagotavljanju pomoči Republiki Hrvaški v potresih, uspešno opravljena vaja tankistov v Nemčiji, izvajanje cepljenja proti covidu-19 za pripadnike Slovenske vojske in prebivalce Slovenije, pomoč Univerzitetnemu kliničnemu centru v Ljubljani, evakuacija pripadnikov Slovenske vojske z mednarodnih operacij in iz misij zaradi težkega poteka bolezni, usposabljanje pogodbenih rezervistov, logistična podpora lokalnim skupnostim in pomoč pri izvajanju množičnega cepljenja, uvajanje sanitetnih vozil 4x4 za potrebe Balkanskih zdravstvenih namenskih sil v operativno uporabo, aktivnosti za doseganje končnih operativnih zmogljivosti premične bolnišnice Role 2 in sodelovanje v Balkanskih zdravstvenih namenskih silah. »S sodelovanjem v akciji *Daj se na seznam in pomagaj sodelavcu k ozdravitvi* smo pokazali, da nam je mar za vsakega pripadnika, ki potrebuje pomoč. Naše vodilo mora ostati skrb za vsakega posameznika. Ponosen sem na vas,« je poudaril poveljnik in napovedal, da so pred nami negotovi časi. Pomembno je, da znajo države prepoznati grožnje za državljane in se nanje odzvati. Prav zato se je Slovenska vojska odločila pripraviti vojaško strategijo, ki je v končni fazi priprave in bo odgovorila na nekatera pomembna vprašanja, povezana z razvojem obrambnega in nacionalnega varnostnega sistema. Upa tudi, da jim bo z novim enovitim konceptom vstopa v Slovensko vojsko, ki ga podpira Logistična brigada, uspelo okrepiti vojaške vrste. Spomnil je, da tudi epidemija še ni premagana, in pozval k cepljenju za večjo zaščito. »Želim, da bi Logistična brigada še naprej razvijala in ohranjala svoj značaj, bila učeča, strokovna, prilagodljiva in inovativna vojaška sila, na pravem mestu in ob pravem času,« je sklenil polkovnik Lipovec. Slavnostni govornik namestnik poveljnika sil Slovenske vojske brigadir Franc

Koračin je spomnil na svoj nagovor Logistične brigade pred dvema letoma po številnih odlično opravljenih nalogah v podporo mednarodnim vajam. »Tudi letos ste z enako vnemo pokazali svojo odličnost med vajo Defender Europe 21 in bili še uspešnejši ter bolj organizirani, saj ste uporabili pretekle izkušnje in spoznanja. Za vami je uspešno obdobje. Pri opravljanju številnih nalog ste pokazali, da ste učinkovita in uspešna organizacija, ki jo odlikuje odličnost ter srčnost vseh v vašem kolektivu,« je poudaril. Med predsedovanjem Svetu Evropske unije bo imela tudi Slovenska vojska s predsedovanjem povezane naloge, pri

čem je izpostavil, da se končuje načrtovanje za izvedbo mednarodne vojaške vaje, ki bo v okviru predsedovanja oktobra potekala v Sloveniji. Na njej pričakujejo udeležbo pripadnikov oboroženih sil iz več kot 18 evropskih držav. Omenil je tudi začetek usposabljanja po novem programu enotne vstopne točke, s katerim želijo izboljšati kadrovsko sliko in povečati popolnjenost enot, tudi Logistične brigade. »Verjamem, da bomo skupaj zmogli,« je sklenil brigadir Koračin.

RAZGLASILI IN NAGRADILI NAJBOLJŠE

Na slovesnosti so najzaslužnejšim podelili medalje, pohvale in zahvalo Logistične

Postroj pripadnikov Logistične brigade ob dnevu enote

brigade ter razglasili najboljšega vojaka in najboljšega podčastnika Logistične brigade za leto 2020. Najboljši vojak je postal naddesetnik Miha Puhner, pripadnik Vojaške zdravstvene enote, bolničar na oddelku za medicinsko evakuacijo v bolnišnici Role 2, ki opravlja tudi delo tehnologa za vzdrževanje materialno-tehničnih sredstev bolnišnice. Za najboljšega podčastnika Logistične brigade leta 2020 pa je bil imenovan višji vodnik Andrej Robnik, pripadnik 670. logističnega polka na dolžnosti poveljnika oddelka v vodu za gorivo, ki občasno opravlja tudi delo enotovnega podčastnika.

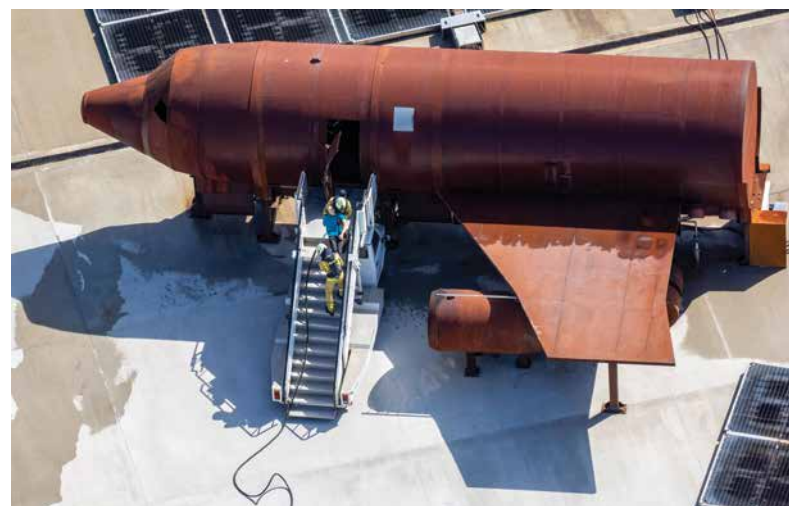
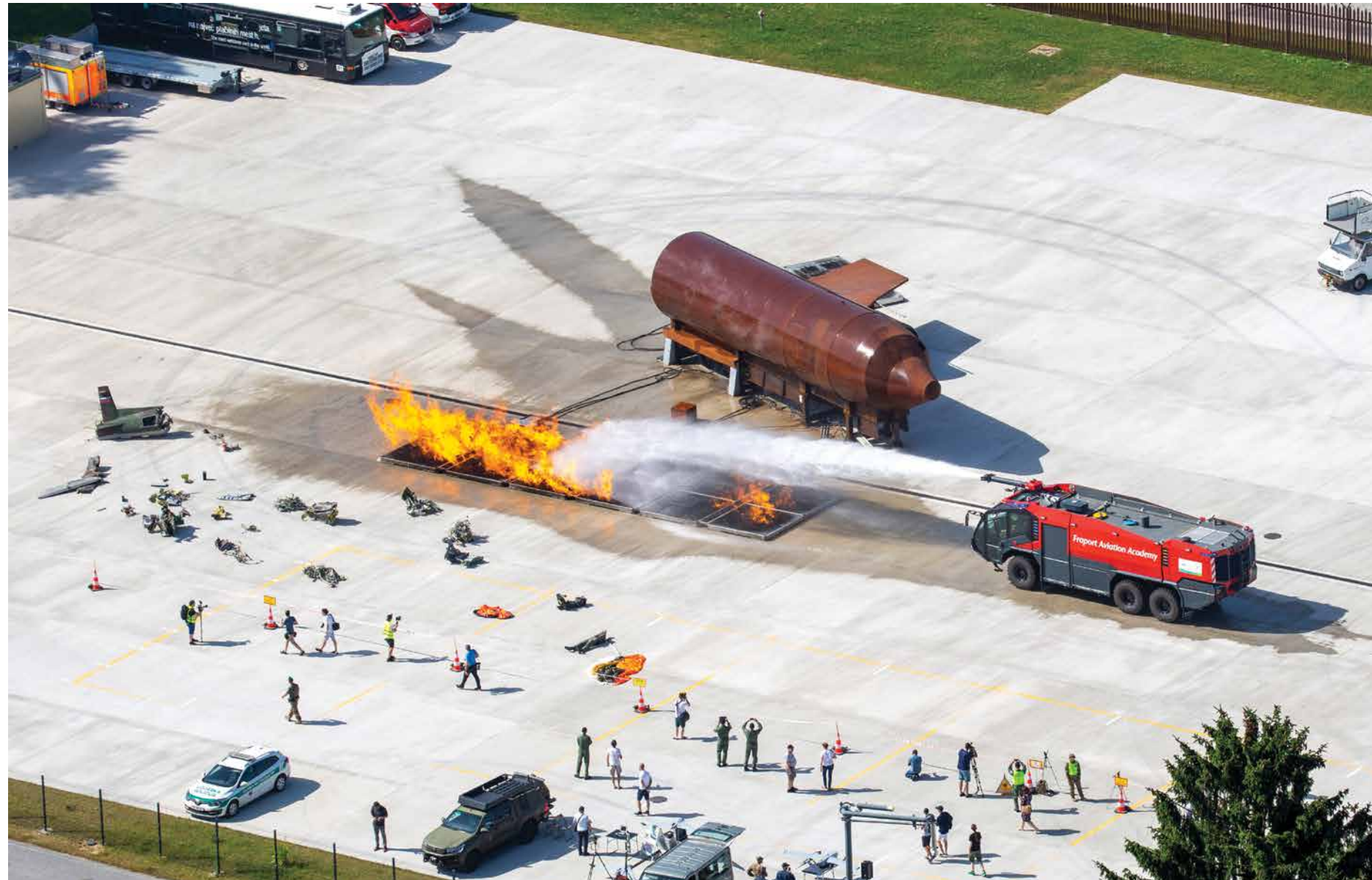
PREVERILI UKREPANJE OB LETALSKI NESREČI

BESEDILLO Petra Miklaužič
FOTO Bruno Toič

V torek, 22. junija, je na poligonu Fraportove letalske akademije na Brniku potekala vaja kriznega odzivanja ob letalski nesreči Zlomljeno krilo 2021. Čeprav so letalske nesreče pri nas redke, je lahko tveganje ob posledicah veliko. Dobra pripravljenost za krizno odzivanje je zelo pomembna. Letošnja že 15. vaja Zlomljeno krilo je rezultat dolgoletnega uspešnega sodelovanja med različnimi resorji v Republiki Sloveniji ter pomembno prispeva k varnosti vojaškega in civilnega letalstva. Vadbene aktivnosti si je ogledal tudi obrambni minister mag. Matej Tonin, ki je ocenil, da je vaja dragocena, saj predstavlja priložnost za skupno usposabljanje in medresorsko sodelovanje med različnimi organi v Sloveniji za preiskovanje letalskih nesreč. Te so še posebej zahtevne, kadar so vanje vključeni tudi vojaški letalniki.

POMEMBNO JE USPEŠNO MEDRESORSKO SODELOVANJE

Vaja Zlomljeno krilo je nastala na podlagi tragične nesreče, ki je pretresla vojaško letalstvo leta 2004. Tistega leta je pri Spodnjih Žerjavcih na območju Lenarta med običajnim preletom v okviru rednega usposabljanja strmoglavilo letalo Slovenske vojske. V nesreči je umrl izkušeni pilot Slovenske vojske major Drago Svetina. V njegov spomin se razbitine

vojaškega letala Pilatus PC-9, s katerim se je smrtno ponesrečil, še danes uporabljajo kot učno sredstvo na vajah Zlomljeno krilo. Od leta 2005 vaja poteka tradicionalno vsako leto, le lani je zaradi epidemije odpadla. Vajo sta v sodelovanju s Fraportom Slovenija organizirala Stalna komisija za preiskovanje letalskih nesreč in incidentov vojaških zrakoplovov Ministrstva za obrambo ter Nacionalni forenzični laboratorij Ministrstva za notranje zadeve. Na vaji so sodelovali tudi pripadniki Slovenske vojske in kriminalistične policije, predstavniki Inštituta za sodno medicino, kranjski poklicni gasilci in pripadniki Civilne zaštite. Višji

**Po pristanku
transportnega letala
je zaradi iztekanja
goriva nastal
obsežen požar.**

**Reševanje posadke
iz transportnega letala**

policijski kriminalistični inšpektor Franc Glušič je povedal, da Policija uspešno sodeluje v sistemu zaštite in reševanja pri pripravi načrtov ter pri državnem načrtu za preiskovanje letalskih nesreč. »Pomembno je, da sodelujoči dobro poznajo pooblastila drugih organov, saj se ta med seboj prepletajo,« je izpostavil. Na vaji Zlomljeno krilo je Policija sodelovala s skupinami za identifikacijo žrtev množičnih nesreč in za preiskavo letalskih nesreč. Glavni preiskovalec in vodja vaje polkovnik mag. Mihael Klavžar je povedal, da je vaja v zadnjih letih prerasla v kompleksno vajo kriznega odzivanja. »Na podlagi izkušenj se je pri varnosti letenja v Slovenski vojski veliko spremenilo,« je pojasnil polkovnik Klavžar. Namen letošnje vaje je bil predstaviti znanje in spoznanja tudi tistim, ki se prvi odzovejo ob letalski nesreči, torej reševalcem in gasilcem. »Veseli nas, da so se poleg gasilske brigade Fraporta odzvali tudi gasilci iz brigade v Kranju, dobrodošli so bili tudi poveljniki okoliških društev,« je povedal polkovnik Klavžar.

TVEGANJE OB LETALSKIH NESREČAH JE VISOKO

Na vaji so uprizorili trk dveh vojaških letal. Nesreča se je zgodila zaradi pomanjkljive komunikacije med pristajanjem transportnega letala Lockheed Martin C-130 in vzletom vojaškega šolskega letala Pilatus PC-9. V slabših vremenskih razmerah in posledično slabi vidljivosti sta letali trčili na nizki nadmorski višini. Največ letalskih nesreč se zgodi prav med pristajanjem in vzletanjem, vendar so take s tragičnim koncem redke. Vaja je predvidela, da se je po trku pilot letala Pilatus izstrelil in nezavesten pristal v bližini razbitin letala. Kopilot je mrtev ostal ujet v katapultnem sedežu. Število članov posadke transportnega letala je bilo neznano. Domnevali so, da so v letalu vsaj štiri osebe, in sicer pilot, kopilot, inženir letalec in podčastnik, ki je skrbel za tovor. Transportnemu letalu je sicer uspelo pristati, vendar ga je takoj po pristajanju zaradi iztekanja goriva zajel požar. Takrat so se začeli postopki reševanja in preiskave nesreče, kakor bi se to zgodilo v resnični situaciji. Prva se je odzvala kontrola zračnega prometa, ki je o trku letal nemudoma obvestila vse pristojne službe. V takih situacijah

je pomemben hiter odziv gasilske enote. Ta je na letališču v stalni pripravljenosti, po mednarodnih standardih pa njen odziv ne sme biti daljši od treh minut. Ker imajo letala v rezervoarjih večje količine visoko vnetljivega goriva, je spoprijemanje s požarom zahtevno. Letališka gasilska enota Fraporta Slovenija je svojo nalogo opravila brezhibno. Sodelovali so tudi poklicni gasilci iz Kranja. Vodja intervencije Milan Dubravac iz Fraportove letalske akademije je med vajo predstavil in opisal postopke gašenja ter reševanja ponesrečenih in pristop do vojaškega letala. Aktivirani sta bili civilna in vojaška medicinska enota. Po prikazu gašenja in reševanja ponesrečencev je sledil ogled kraja letalske nesreče. Ugotavljanje vzroka letalske nesreče je po-

Na kraj nesreče so prišli policisti ter civilni in vojaški preiskovalci letalskih nesreč in incidentov letalnikov.

membno za preprečevanje takih nesreč v prihodnosti. Na kraj nesreče so prišli policisti ter civilni in vojaški preiskovalci letalskih nesreč in incidentov letalnikov. Zavarovali so kraj nesreče, identificirali in nevtralizirali nevarne predmete, orožje in snovi ter izvedli varnostne ukrepe za osebno zaščito in ohranjanje dokazov. Sledila je identifikacija žrtev nesreče. Predstojnik Inštituta za sodno medicino izredni profesor dr. Tomaž Zupanc je povedal, da redno sodelujejo na usposabljanjih, ki jih organizira ministrstvo. »Naše delo obsega pregled in ugotavljanje vzroka smrti ter identifikacijo trupel. Tako opravimo vse preiskave, ki bi bile lahko povezane z vzrokom smrti,« je še povedal dr. Zupanc.

VEČJE LETALSKE NESREČE NA LETALIŠČIH NISO POGOSTE

»Nesreče, kot jo je predvideval scenarij, na brniškem letališču še ni bilo,« je povedal Dubravac. Na letališčih gasilci ločijo tri stopnje alarma. Prva je pripravljenost, ko se letalo vrača zaradi manjše tehnične težave. Druga stopnja je alarm v sili, ko ima letalo ob pristanku resnejše težave, ki ogrožajo njegov pristanek. Tretja in najhujša stopnja pa je nesreča brez predhodnega opozorila. Po besedah Dubravca je pogostost izrednih dogodkov na letališčih majhna. Pojasnil je tudi, da so imeli na letališču v prejšnjih letih ob približno 30.000 operacijah in 1,8 milijona potnikov v povprečju od osem do deset alarmov za pripravljenost ob manjših tehničnih težavah letala na leto. Drugo stopnjo alarma, ko bi letalo pri pristanku lahko imelo resne težave, pa zaznavajo enkrat na dve do tri leta. »Z odprtjem Fraportove letalske akademije, ki je locirana prav na brniškem letališču, imamo veliko prednost, saj se od tukaj širi pomembno znanje o intervencijah ob nesrečah. To je tudi priznanje našemu gasilstvu, da so se odločili za izobraževanje prav v Sloveniji,« je izpostavil Dubravac. Družba Fraport poleg ljubljanskega upravlja še druga letališča po vsej Evropi.

SPOMINSKI SKOK PADALCEV PETIH VOJSK

BESEDILO Marko Pišlar

FOTO Borut Podgoršek in Marko Pišlar

N

a dan izraelsko-slovenskega prijateljstva v spomin na skupni boj obeh držav proti nacizmu in fašizmu med drugo svetovno vojno je v ponedeljek, 19. julija, na letališču Prilozje pri Metliki v Beli krajini potekala spominska slovesnost.

V čast in spomin na 100. obletnico rojstva Hane Seneš, izraelske narodne heroinje, in na pobudo izraelskih obrambnih sil ter v sodelovanju z Ministrstvom za obrambo Republike Slovenije in Slovensko vojsko je bil pred slovesnostjo v Beli krajini na vojaškem letališču v Cerkljah ob Krki izveden spominski padalski skok Nebeška strela. Iz dveh transportnih letal C-130 Hercules je z višine približno 3000 metrov skočilo 100 izraelskih padalcev, pridružili so se jim še slovenski, hrvaški, madžarski in britanski vojaški padalci.

Hana Seneš je bila ena izmed 26 Židov, ki so se prostovoljno vključili v britanske obrambne sile. Na predvečer holokavsta je veliko ljudi zapustilo Evropo, da bi rešili svoje življenje, nekaj pa se jih je pogumno vrnilo, da bi rešili druge. Hana Seneš se je v britanski vojski izučila za padalko, da bi pomagala preprečiti deportacijo madžarskih Judov v taborišča. V misiji še s tremi tovariši je 13. marca 1944 s padalom skočila na osvobodeno ozemlje v Beli krajini in pristala v vasi pri Metliki na območju, ki so ga varovali partizani. Nekaj dni po pristanku so izvedeli,

Pri skoku je sodelovalo tudi 100 izraelskih padalcev.

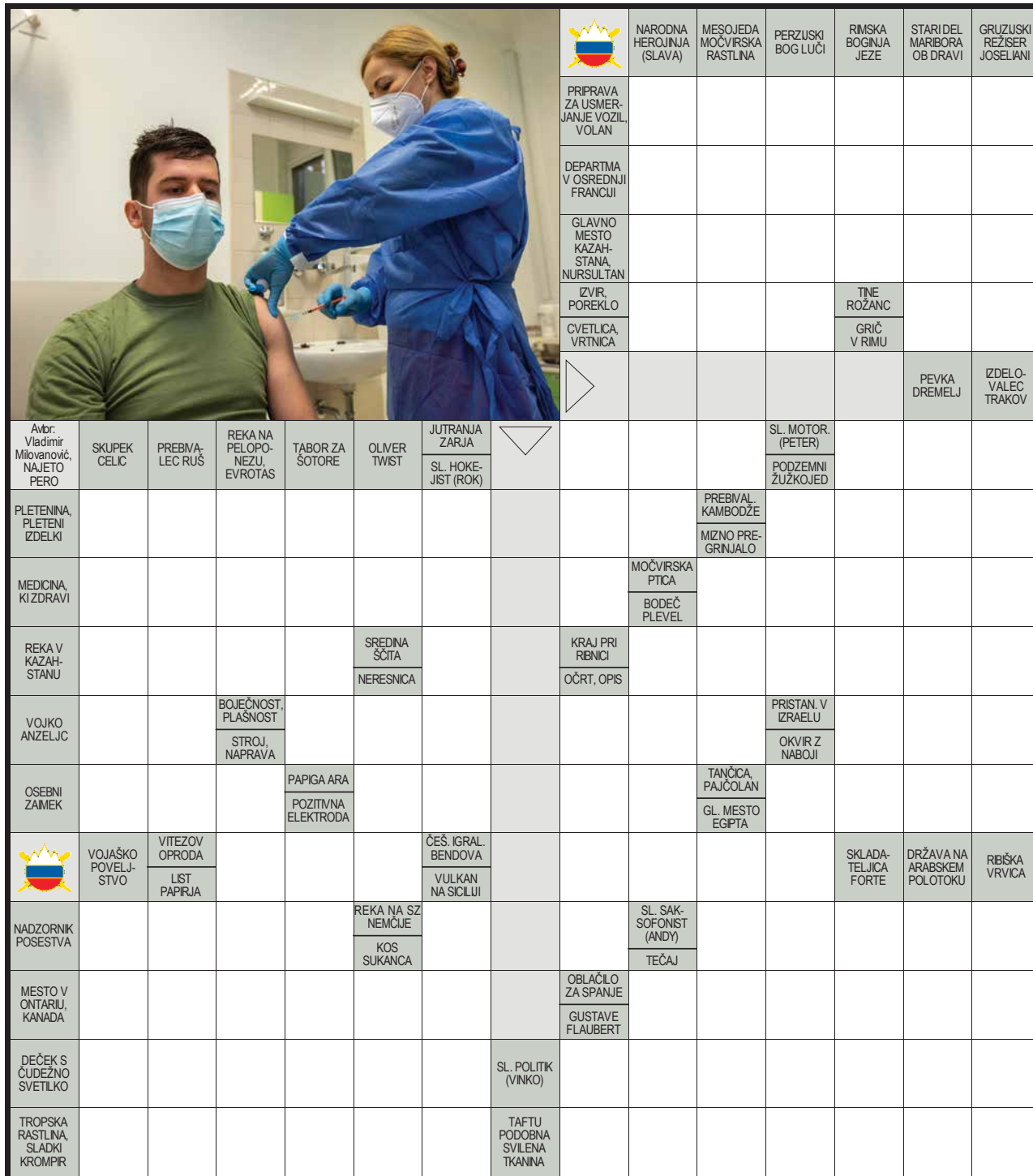
Vkrcanje v letalo C-130 Hercules

da so Nemci že okupirali Madžarsko, zato je ostala s partizani in domačini. Kot angleška vojakinja se je potem iz Bele krajine odpravila peš čez Hrvaško do Budimpešte, kjer jo je junija 1944 na madžarski meji ujela policijska žandarmerija. Bila je obsojena na smrt in 7. novembra 1944, pri 23 letih, je umrla ter postala simbol upora in poguma. Pred začetkom slovesnosti v Prilozju sta spomin na Hano Seneš s padalskim skokom počastila slovenska padalka in izraelski padalec. Slavnostni govornik na slovesnosti je bil predsednik Republike Slovenije Borut Pahor. Ta se je najprej zahvalil krajanom Metlike in Belokranjcem, da s tako zavzetostjo ohranjajo spomin na drugo svetovno vojno ter slovensko osvobodeno ozemlje, s čimer skrbijo za pomembno dediščino boja proti fašizmu in nacizmu, ki predstavlja enega izmed temeljev slovenske državnosti. Izpostavil je, da je zgodba Hane Seneš vendarle posebna, saj jo odlikuje izjemen pogum, zaradi katerega je postala izraelska heroinja. Predsednik je povedal, da sta Hanina zgodba in njen neukrotljivi duh, skupaj z ganljivim dnevnikom ter poezijo, ki ju je pisala, danes navdih vsem, ki se upirajo sovraštvu in zatiranju. Na koncu je še dodal, da je tudi oseba, ki simbolno povezuje slovenski in izraelski narod.

NAGRADNA KRIŽANKA

FOTO Bruno Toič

REŠEVALCEM NAGRADNE KRIŽANKE

Pravilna rešitev gesla iz prejšnje številke:
VAJA ADRION.

Nagrade prejmejo:

- ▶ **Jožica Cokan**, Goriška 6, 3000 Celje,
- ▶ **Rajko Najzer**, Radlek 15, 1385 Nova vas,
- ▶ **Ivan Zalar**, Jezero 72 d, 1352 Preserje.

Nagrajencem čestitamo.

Pravilne rešitve tokratne križanke nam pošljite do srede, 15. septembra 2021, na naslov **Uredništvo Revije Slovenska vojska, Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana** ali na elektronski naslov **urednistvo.sv@mors.si**.

POIŠČI 5 RAZLIK

REŠITEV
IZ PREJŠNJE
ŠTEVILKE

FOTO IN RAZLIKE Bruno Toič

Spodbudna misel

LEPA BESEDA IN SPOMINI NOSIJO NAŠE ŽIVLJENJE

Živimo v informacijski dobi, zato vsak dan uporabljamo različne elektronske naprave. Poleg računalnika in mobilnega telefona je ena izmed takih naprav tudi Amazonova Alexa, ki jo nadzorujemo s svojim glasom in ima zanimivo lastnost, da lahko izbriše vse, kar rečemo. Alexa naredi, kar koli jo prosimo, in pridobi podatke, ki jih potrebujemo. S samo enim navodilom, in sicer »Izbriši vse, kar sem danes po-

vedal«, pa se iz naprave izbriše vse povedano, kot da tega ne bi nikoli izrekli. Tako je mogoče vsako napačno izrečeno besedo oziroma trenutek, ki se ga sramujemo, izbrisati. Škoda je le, da naše življenje nima te sposobnosti. Ta primer nas uči, da je treba ustrezno izbirati besede. Star rek namreč pravi, da lepa beseda lepo mesto najde. Ljudje smo družabna bitja, na delovnem mestu pa preživimo tretjino svojega življenja. Zato je razumljivo, da potrebujemo dobre odnose s sodelavkami in sodelavci, saj imajo ti pomembno vlogo pri razvoju in ohranjanju zaupanja ter dobrega počutja v organizaciji. Če se za to ne trudimo, se lahko zgodijo konflikti. Da nam ti ne bi škodovali, imamo vsak dan priložnost, da drug drugemu privoščimo iskren nasmeš in si podarimo lepo besedo v obliki pozdrava ali kratkega pogovora. S takim dejanjem, ki nam vzame le nekaj sekund, lahko komu polepšamo ne samo minute, temveč ves dan. Ena lepa beseda lahko med nami splete iskrena prijateljstva, obrodi ljubezen in ustvari nove zamisli. Če drugim namenimo lepe besede in dejanja, se bodo med nami spletli lepi spomini. Ti spomini nas ženejo, da lahko ob konfliktih preskočimo marsikatero oviro. Tako bo naše življenje dobilo posebno vrednost. Star japonski pregovor pravi, da lepi spomini nosijo naše življenje. Dodajmo še, da ne samo spomini, temveč tudi lepe besede.

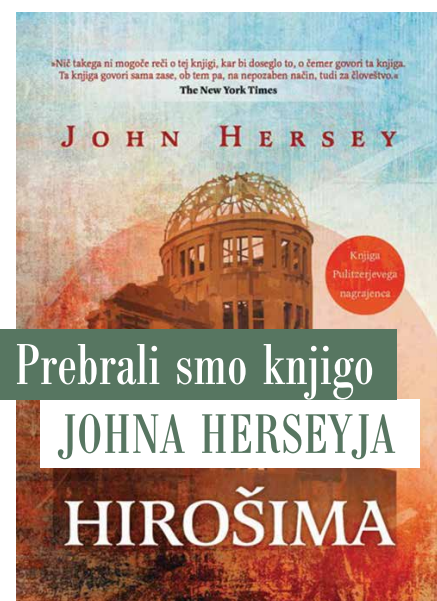
Primož Kumin, VVIK

Ob sedemdesetletnici konca druge svetovne vojne je v slovenščini izšla knjiga Pulitzerjevega nagrajenca Johna Herseyja z naslovom Hirošima, s spremno besedo Boštjana Videmška. V knjigi je predstavljen pretresljiv portret opustoše-

nega japonskega mesta skozi oči šestih preživelih žrtev jedrskega bombardiranja, tako imenovanih hibakuš, ki so zaradi posledic sevanja ostale vse življenje zaznamovane in na robu japonske družbe. Med njimi so bili zdravnik, lastnik zasebne klinike, pastor metodistične cerkve, krojačeva vdova, mlada uslužbenka in nemški jezuitski duhovnik. Avtor je njihove zgodbe spremljal leto dni po eksploziji, ko je obiskal mesto in jih intervjuval. Zgodba se začne 6. avgusta 1945 zjutraj, potem ko je bombnik B-29 odvrzel atomsko bombo. Po detonaciji se je nad mesto dvignil visok in širok gobast radioaktivni oblak. Jedrska eksplozija z močjo 12.500 ton TNT, ki se je zgrnila nad Hirošimo in njeno okolico, je sejala smrt v valovih. V prvem neposrednem valu je v grozljivih okoliščinah umrlo okoli 80.000 ljudi, do konca leta 1945 pa se je zaradi posledic radiacije število smrtnih žrtev povečalo skoraj za polovico, vendar pa natančno število verjetno ne bo nikoli znano. Že prvi dan je v mestu umrlo 65 izmed 170 zdravnikov, tisti med njimi, ki so preživeli, pa so bili ranjeni ali poškodovani. Izmed 1780 medicinskih sester jih je bilo 1654 mrtvih ali tako hudo ranjenih, da so same potrebovale pomoč.

Avtor se je po 40 letih ponovno srečal s šestserico preživelih intervjuvancev. Nekateri izmed njih so zaradi posledic bombardiranja postali aktivisti, drugi so se ves čas borili za golo preživetje, vsem pa so bile skupne bolečine, različne bolezni in stigmatizacija. Japonska družba ni nikoli uredila njihovega statusa in jih je potisnila na sam rob družbe ter preživetja. Knjiga Hirošima je predvsem zgodba o človeški tragediji in krutosti ter o občutkih in odnosu Japoncev do jedrskega orožja ter velesile, ki ga je uporabila. Opominja nas na eno največjih tragedij v zgodovini človeštva, ki ji je čez tri dni sledila še ponovitev v Nagasakiju.

Tina Raspor, KIZC

Prebrali smo knjigo
JOHNA HERSEYJA
HIROŠIMA

POPRAVEK: Soavtorici članka z naslovom 25 let Orkestra Slovenske vojske, ki je bil objavljen v Reviji Slovenska vojska, št. 5. (maj 2021), sta poleg VU XIII. r. Maše Bertok Duh in vodstva Orkestra Slovenske vojske tudi VU XI. r. Klavdija Feguš in VU IX. r. Erna Kerman. **Orkester Slovenske vojske**

NATOV FESTIVAL V NORFOLKU

BESEDILO polkovnik Danilo Jazbec

FOTO Zavezniško poveljstvo za transformacijo

Juni letos je v Norfolkku potekal vsakoletni festival, ki povezuje člane dveh Natovih poveljstev, in sicer Zavezniškega poveljstva za transformacijo ter Združenega operativnega poveljstva Norfolk, z lokalnim okoljem. Letos je dogodek potekal v omejeni obliki zaradi razmer covid-19 ter ob upoštevanju posebnih usmeritev zdravstvenih organizacij. Kljub trenutnim razmeram je upravičil svoj namen in pokazal, da je bil med pandemijo moto **Močnejši skupaj** še posebej izražen na območju Norfolk ter v skupnosti Hampton Roads.

Dogodek se je začel z nagovori poveljnika Zavezniškega poveljstva za transformacijo generala Andréja Lanate ter v nadaljevanju župana mesta Norfolk Kennetha Alexandra in poveljnika Združenega operativnega poveljstva Norfolk viceadmirala Andrewa Lewisa. Pripadniki iz trideset držav članic v obeh poveljstvih so opravili mimohod z zastavami, medtem ko so člani glasbene godbe US Fleet Forces Band nastopili z različnimi glasbenimi zvrstmi in tako simbolično predstavili različnost, vključenost ter povezljivost članic zavezništva pri opravljanju svojega poslanstva. Nato so posamezne države v kompleksu Scope Arena, ki je bil odprt tudi za obiskovalce lokalne skupnosti, predstavile svoje značilnosti. Slovenija je pokazala tradicionalnega ljubljanskega zmaja, tipični slovenski kozolec ter slovensko narodno nošo, kar je pritegnilo veliko zanimanja obiskovalcev, ki niso zapustili našega razstavnega mesta brez številnih dodatnih vprašanj v povezavi z znamenitostmi Slovenije. Naše predstavitevno mesto so obiskali oba poveljnika in njuni sodelavci, ki so z veseljem prisluhnili predstavitvi tradicije naše države. Srečali smo se tudi s pripadniki slovenske skupnosti, ki živijo na območju mesta Norfolk.

Dogodek se je končal s prireditvijo Virginia International Tattoo na univerzi Old Dominion, na kateri so nastopile vojaške glasbene in plesne skupine iz držav članic Natovih poveljstev v Norfolkku ter iz ZDA. Za leto 2022 je načrtovano, da bo festival spet potekal tako, kot je v času pred pandemijo.

REVIIA SLOVENSKA VOJSKA JE INTERNO
INFORMATIVNO GLASILO O VOJSKI,
OBRAMBI TER ZAŠČITI IN REŠEVANJU.

UREDNIK: Marko Pišlar

NOVINARKI: Jerneja Grmadnik,
Petra Miklaužič

FOTOGRAF: Bruno Toič

LEKTORIRANJE: Natalija Krese, Tina Pečovnik

TAJNICA UREDNIŠTVA: Milena Topolovec

NASLOV UREDNIŠTVA

Vojkova cesta 55, 1000 Ljubljana

Telefon: +386 1/471 26 62

Faks: +386 1/431 12 42

Elektronska pošta: urednistvo.sv@mors.si

OBLIKOVNA ZASNOVA: Agencija Adeo
OBLIKOVANJE

IN LIKOVNO-TEHNIČNO UREJANJE:
Polona Čelhar, Lepa reč

TISK: Tiskarna Skušek, d. o. o.
NAKLADA: 7600 izvodov

FOTOGRAFIJA NA NASLOVNICI: Bruno Toič

Prispevki, objavljeni v reviji, niso uradno
stališče Ministrstva za obrambo RS.
Nenaročenega gradiva in fotografij
ne vračamo.

Naslednja številka izide 27. septembra 2021.

SPREMLJAJTE NAS NA DRUŽBENIH OMREŽJIH.

Revija Slovenska vojska je
članica Evropskega združenja
vojaških novinarjev (EMPA).

SOBRA

**8. MEDNARODNI SEJEM
OBRAMBE, VARNOSTI,
ZAŠČITE IN REŠEVANJA**

23.–25. 9. 2021
Gornja Radgona

ZAVEZNIŠTVO ZAUPANJA!

POMURSKI SEJEM